

V ČÍSLE NÁJDETE

V ČÍSLE NÁJDETE

Editorial (F. Barna)	3	TÉMA: Kríza a nádej (V. Juhás)	29
Kde, kedy a čo... bolo (M. Tuleja)	4	Pád - nutnosť k pokroku? (S. Engel)	30
Naše putovanie za Svätým Otcom (J. Kocurko)	6	Práca je vždy viac ako milodar (rozhovor)	33
Noví špirituáli (rozhovor)	10	O nezamestnanosti cirkevných sudcov (J. Jurica)	36
Félix a Sofia (F. Barna)	12	C'est la vie (F. Barna)	39
Položili obeť najvyššiu (S. Engel)	14	Cirkev v revolúcii, „revolúcia“ v Cirkvi (L. Durkaj)	42
Sú dni... (M. Jaklovský)	15	Fakt alebo fikcia (S. Engel)	44
Vstúpiť do nepretržitého „áno“ ... (rozhovor)	16	Totalitné dedičstvo (L. Durkaj)	47
Poludňajšie intermezzo (M. Gerčák)	19	Úkony pri príprave obetných darov (G. Repaský)	48
Prišli knám (prváci)	20	Rok kňazov (M. Liška)	50
Na počiatku bola rozprávka (Ľ. Miškovič)	25	Rivali či spojenci (R. Vykukal)	52
Rok nových skúseností - 1. časť (4. ročník)	26	Rok kňazov, čo sním? (anketa)	54

BOROMEO (www.kske.sk/boromeo) - **Šéfredaktor:** Jozef Kohút - **Zástupca šéfredaktora:** František Barna - **Redakčná rada:** Slavomír Engel, Lukáš Durkaj, Jozef Bujňák, René Vykukal, Ján Koval' - **Grafická úprava:** Peter Rusnák, Peter Kovalčín, Marián Jaklovský, Peter Kačur - **Text neprešiel odbornou jazykovou úpravou** - **Vydáva:** Kňazský seminár sv. Karola Boromejského - **Adresa:** Hlavná 91, 042 03 Košice - **E-mail:** casopisboromeo@gmail.com - Vychádza dvakrát do roka - **Tlač:** Vydavateľstvo Michala Vaška, Námestie Kráľovnej Pokoja 3, 080 01 Prešov - **Predná obálka:** Ilustračné foto: Julo Kotus - **Zadná obálka:** Ilustračné foto: Martin Kohut

Kríza kríža. Rozlieva sa v slobodnej spoločnosti. Je ako olejová škvrna na hladine horského jazera. Nie a nie zmiznúť. Ten viac či menej ospevovaný november ju nezastavil. Ponúkol jej ešte viac možností...

Áno, s problémami sa ráta. Sú to však iba moje ťažkosti. Nik sa do nich pliesť nemusí. Riešenie sa určite nájde. Nie je potrebné narušať niekomu privátnu zónu. Každý má na ňu právo. Žijeme predsa v demokratickom štáte. Len nech nás neotravuje *ten druhý*. Máme dosť ťahaníc so svojim životom. Nech si len každý zalezie do svojej izby k svojmu televízoru alebo počítaču a krími sa tým, čo je mu po chuti.

Kríže *iných ľudí* sú dnes v kríze. Egoizmus preväzuje oči nepriehľadnou páskou. Radšej si kôpku životného trápenia nebudeme zväčšovať starosťami *tých druhých*. A strháme kríže spreď očí.

Ak však zhodíme svoje útrapy z piedestálu primárnej dôležitosti, všimneme si, že podobné problémy rieši aj človek, ktorého denne stretávame. Zistíme, že mať účasť na živote iného nie je veľkou záťažou. Koniec koncov, je to najlepšia pomoc na riešenie tých našich problémov. Nemôžu byť predsa tak radikálne odlišné. Tak či tak sú to ťažkosti človečie. Vyhňeme sa papagájčeniu po neobvyčajne preferovanom egoizme.

To nás privedie k fatálnemu objavu – k láske. A milovať niekoho znamená považovať jeho život za rovnako dôležitý ako ten náš. Na ceste lásky sa i napriek kríze kríže krížia.

FRANTIŠEK BARNA
zástupca šéfredaktora

Kde, kedy a čo... bolo

MARTIN TULEJA
FOTO: STANISLAV VINTER

olod ...oč a ybek ,ekb

miesto: Kňazský seminár sv. Karola Boromejského

čas: 1. septembra 2009

stalo sa:

bratia prváci nastupujú do seminára o čosi skôr ako ostatní bohoslovci, aby sa zoznámili s prostredím seminára. O týždeň neskôr sa vraciame z prázdnin aj my, bohoslovci druhého až piateho ročníka, aby sme spolu napredovali vo formácii ku kňazstvu.

Ján Kušnir, SVD

miesto: Dolný Smokovec

čas: 8 - 13. septembra 2009

stalo sa:

„Priateľu, na čo si prišiel?“ V prebiehajúcom Roku kňazov nám táto otázka znela počas celých duchovných cvičení, ktoré sme si vykonali na začiatku nového formačného roka. Viedol nás nimi Duch Svätý a páter Ján Kušnir, SVD, ktorý nám ponúkol hlboké myšlienky na uvažovanie.

očakávali príchod Svätého Otca. V utorok sme sa, plní zážitkov a povzbudivých slov Svätého Otca, vrátili do Košíc.

miesto: Spišský Hrhov

čas: 3. októbra 2009

stalo sa:

Náš futbalový výber sa zúčastnil na turnaji kňazských seminárov. Hostiteľom boli seminaristi zo Spišskej Kapituly a prišli aj bohoslovci z Prešova. Po ťažkých bojoch, a nakoniec, po penaltovom rozstrele, sa putovný pohár dostáva do našich rúk. V duchu hesla: „Nie je dôležité vyhrať, ale zúčastniť sa“ sme radi, že sa nám podarilo oboje.

miesto: Praha a Stará Boleslav

čas: 25. – 29. september 2009

stalo sa:

Naša púť začala tým, že sme sa v piatok ráno vydali autobusom na cestu do seminára v Prahe. Sobotu sme využili na spoznávanie historickej časti českej metropoly. Prvá zastávka pápeža a zároveň aj naše prvé stretnutie s ním bolo pri Kostole Panny Márie Víťaznej, kde sa nachádza známe Pražské Jezuliatko. Nedeľnú svätú omšu sme slávili v Kostole sv. Jindřicha, ktorý je určený pre slovenskú misiu v Prahe. V pondelok si Česi pripomenuli svojho veľkého patróna sv. Václava. Skoro ráno sme sa presunuli do Staré Boleslavy, kde sme

futbalový výber

miesto: Seminárny kostol sv. Antona Paduánskeho

čas: 3. októbra 2009

stalo sa:

Slávnosť Veni Sancte – vzývanie Ducha Svätého. Svätú omšu na začiatku akademického roka 2009/2010 na Teologickej Fakulte v Košiciach, za účasti našich profesorov, predstaviteľov iných vysokých škôl, primátora a, samozrejme, študentov, celebroidal arcibiskup Mons. Alojz Tkáč. Program následne pokračoval v aule slávnostným zasadnutím akademickej obce.

miesto: Kňazský seminár sv. Karola Boromejského

čas: 4. novembra 2009

stalo sa:

Pripomenuli sme si sviatok nášho patróna sv. Karola Boromejského. Slávnostnej svätej omši predsedal Mons. Alojz Tkáč, košický arcibiskup – metropolita. V homílii sa nám prihovril ThLic. František Reguly, vicerektor Kňazského seminára biskupa Jána Vojtaššáka v Spišskom Podhradí. Po sv. omši si pre nás bratia z tretieho ročníka pripravili akadémiu ku cti sv. Karola Boromejského. Vystúpil v nej aj prof. Cyril Hišem a v príhovore sa venoval histórii košického seminára, keďže jeho

vznik sa datuje medzi 1. až 8. novembrom 1809. Slávime teda 200 rokov od jeho založenia

Pred sv. omšou sme boli svedkami ešte jednej milej udalosti. Otec arcibiskup požehnal bratom štvrtákom reverendy.

miesto: Katedrála sv. Alžbety

čas: 28. novembra 2009

stalo sa:

V tento deň sa kňazi Košickej arcidiecézy zišli v jej srdci, aby spolu s otcom arcibiskupom a veriacim ľuďom oslávili svojho patróna sv. Ondreja. Pri tejto slávnosti boli bratia piatáci predstavení ako kandidáti na posvätný stav diakonátu a kňazstva.

miesto: Seminárny kostol sv. Antona Paduánskeho

čas: 6. decembra 2009

stalo sa:

pri príležitosti slávnosti Nepoškvrneného počatia Panny Márie bratia piatáci pripravili akadémiu. Niesla sa v duchu témy „Môj osobný vzťah s Pannou Máriou“. Aj takto sme mohli posilniť svoju synovskú oddanosť voči našej Matke.

odpušková slávnosť

JÁN KOCÚRKO
FOTO: STANISLAV VINTER, INTERNET

Všetkým sú nám známe slová Krista: „Ty si Peter, skala a na tejto skale postavím svoju Cirkev a pekelné brány ju nepremôžu.“ Teda Svätý Otec je oporou Cirkvi. Tu sa o ňom plnia slová Krista: „A ty, až sa raz obrátiš, povzbudzuj svojich bratov.“ Svätý Otec prijal pozvanie prezidenta Českej republiky, tamojších biskupov, a prišiel povzbudiť svojich bratov v českom národe a nielen v ňom. Návšteva rímskeho Veľkňaza u našich susedov sa konala od 26. do 28. septembra. Aj my, bohoslovci a naši predstavení, ktorí celú púť zorganizovali, sme mali možnosť stretnúť sa v Belu kňazov a ná-

FOTO: STANISLAV VINTER, INTERNET

V sobotu sme sa vybrali na prehliadku historickej Prahy. Pri Kostole Panny Márie Víťaznej sa nám naskytla prvá možnosť vidieť Svätého Otca zblízka a naživo. Tento chrám spravuje rehoľa karmelitánov. Pápež Benedikt XVI. si prial navštíviť tento chrám, pretože sa v ňom nachádza socha Pražského Jezuliatka, ktorú obdaroval novou korunou. Soška pochádza zo Španielska. Podobu, ktorú má až dodnes, jej dal karmelitánsky mních, ktorému sa podľa legendy zjavil malý Kristus a on podľa zjavenia vyhotovil sošku. Do Českej republiky sa dostala, keď ju sv. Terézia Avilská dala svojej priateľke, ktorá ju darovala svojej dcére, keď cestovala do Čiech. Svätý Otec sa na tomto mieste chcel stretnúť s deťmi a ich rodičmi. Deťom venoval vo svojom prejave mimoriadnu pozornosť, keď im

Pred tým, ako po odchode z kostola Panny Márie Víťaznej nastúpil do „slávneho papamobilu“, ktorý môžeme vidieť pri priamych prenosoch z Vatikánu, urobil Benedikt XVI. spontánny krok, keď sa priblížil k zábranám a osobne pozdravil mnoho ľudí. Popoludní, po stretnutí s prezidentom a verejnými činiteľmi, sa pápež presunul do starobylej Katedrály sv. Víta, sv. Vojtecha a sv. Václava. Tu sa stretol s kňazmi, rehoľníkmi a členmi laických spoločenstiev. Toto stretnutie bolo krásne, pretože všetkých spojila modlitba prvých nedeľných vešpier. V príhovore okrem toho, že vyzdvihol život českých národných svätcov a priblížil život posledných pražských biskupov, sa osobitne prihovoriť nám, bohoslovcov: „A vy, milí

seminaristi, ktorí ste v seminároch či formačných domoch, dbajte o to, aby ste získali solídnu kultúrnu, duchovnú a pastoračnú prípravu. V tomto Roku kňazov, ktorý som vyhlásil pri príležitosti 150. výročia smrti svätého arského farára, nech je vám príkladom postava tohto pastiera, úplne oddaného Bohu a duším, ktorý si bol plne vedomý, že práve jeho služba, živená modlitbou, bola pre neho cestou posvätenia.“

Na ďalší deň sa Svätý Otec presunul do Brna. Keďže my sme sa chystali na svätú omšu s pápežom do Starej Boleslavy, tak v túto nedeľu sme sa zúčastnili na svätej omši v slovenskej misii v Prahe. Hneď v úvode eucharistickej slávnosti nás privítal duchovný otec Stanislav Radvanský, ktorý je duchovným správcom tejto misie. V popoludňajších hodinách sme sa niektorí odobrali do Starej Boleslavy, kde bol „predprogram“ pre mládež. Niektorí sme boli svedkami toho, ako bola prevezená lebka sv. Václava z Pražskej katedrály do baziliky svätých Kozmu a Damiána. Pre mňa osobne to bol veľmi pekný okamih. Potom na pódiu nasledoval do neskorých hodín program, ktorý sa zakončil adoráciou trvajúcou, celú noc.

A prišiel deň „D“ – 28. september. Už v skorých ranných hodinách odchádzame z Prahy do Starej Boleslavy, kde je naplánované stretnutie so Svätým Ocom pri slávení eucharistie. Po príchode do areálu sme sa dostali do príjemnej atmosféry, ktorú tvorila modlitba, hudba a hovorené slovo. To si pre mládež ako aj pre ostatných pútnikov pripravila sekcia pre mládež pri Českej biskupskej konferencii. Spoločne sme sledovali na obrazovkách pápeža pri

návšteve miesta, kde bol zavraždený svätý Václav. S veľkou radosťou sme sledovali, ako papamobil prechádzal zadnými sektormi. A s napätím sme čakali, až dôjde k nám. Naš sektor bol situovaný v prednej časti. Veľmi silná bola chvíľa, keď Svätý Otec prechádzal okolo nás. Bolo vidieť spoločnú radosť z tohto stretnutia. Jeho úsmev a otvorená náruč tieto gestá boli veľkým povzbudením pre nás všetkých. Pápežská liturgia má osobitné čaro, keď ju sledujeme v televízii. Byť však priamo na mieste jej konania je oveľa silnejšie. V homílii pápež vyzval všetkých prítomných k svätému životu, hlavne v dnešnej dobe. Ako príklad uviedol práve svätého Václava, ktorý žil svoju vieru, aj keď to nebolo ľahké. Dokonca bol ochotný položiť za vieru aj život.

V závere svätej omše mal Benedikt XVI. príhovor osobitne pre mládež. Povzbudil mladých k tomu, aby hľadali Pána a stále za ním kráčali. Upozornil na svätého Augustína a poukázal na dôležitosť mladých ľudí v Cirkvi. Vyzval nás k životu ▶

viery cez sviatosti a to slovami: „Pápež vás žiada, aby ste svoju vieru žili s radosťou a nadšením; aby ste rástli v jednote medzi sebou a s Kristom; aby ste sa modlili a boli vytrvalí v prijímaní sviatostí, zvlášť Eucharistie a sviatosti zmierenia; aby ste sa starali o svoju kresťanskú formáciu a boli poslušní náuke vašich pastierov. Na tejto ceste nech vás sprevádza svätý Václav svojím príkladom a svojím orodovaním a nech vás stále ochraňuje Panna Mária, Matka Ježiša a nás všetkých. Zo srdca vám žehnám!“ Tieto slová Svätého Otca boli jasné a povedané s otcovskou láskou. Po príhovore nasledovalo ešte pozdravenie pútnikov. Hneď prvý jazyk, ktorým pápež oslovil pútnikov, bola slovenčina. Veľký potlesk a mávanie vlajkami odzrkadľoval počet Slovákov. Myslím, že v tej chvíli každý Slovak prežíval spontánnu radosť z toho, že Svätý Otec myslí i na nás. Následne pozdravil aj poľských a nemeckých hovoriacich pútnikov.

Po tejto slávnostnej svätej omši sme sa vybrali do baziliky sv. Kozmu a Damiána, kde sme si uctili lebku svätého Václava. Každý z nás mohol chvíľu

v osobnej modlitbe zotrvať pred relikviami svätého Václava. Potom sme sa plní zážitkov vrátili do Prahy, kde sme v televízii sledovali odlet Jeho Svätosti späť do Vatikánu.

V druhý deň sme sa aj my vrátili domov. Zážitky z tohto stretnutia v nás pretrvávajú ešte do dnešných dní.

Svätý Otec každého vníma osobne

Prvý dojem z návštevy nám poskytol služobne najmladší biskup z Čiech. Je ním Ján Baxant, ktorý hovorí: „V pondelok, v týždni príchodu Svätého Otca do našej krajiny, som mal príležitosť v Ríme stretnúť sa s pápežom Benediktom XVI. na audiencii biskupov menovaných v poslednom roku. Bolo nás 105 z celého sveta a každý sa postupne Svätému Otcovi predstavoval. Stručne sme povedali, odkiaľ sme a ako sa voláme. Povedal som, že som z Litoměřic, z Českej republiky. Svätý Otec každého osobne vnímal a pri stisku ruky a pri jeho pohľade do mojich očí povedal: „Tak sa čoskoro uvidíme, už v sobotu“. A keď sme vítali pápeža

na letisku v Prahe, po jeho prílete v sobotu a opäť osobne sme mu my, biskupi, mohli podať ruku, pápež ma zaskočil, bez toho, aby som mu čokoľvek povedal, on začal: „Litoměřice, tak už som tu!“. Nemohol som sa ubrániť dojatiu pri myšlienke, že si ma pamätal. Je to skutočne tak, on každého vníma osobne a pravdepodobne ako učiteľ si dobre pamätá. Z návštevy Svätého Otca si vo svojom srdci nesiem okrem iného i toto: ku každému človeku musím pristupovať s osobným záujmom. To je pre mňa jedno dôležité poslanstvo, ktoré mi Benedikt XVI. zanechal. Veď ako biskup som tiež učiteľom...”

Ďalšie veľmi silné stretnutia so Svätým Otcom prežila Maruška, ktorá odovzdávala Svätému Otcovi za mládež dar. Jej zážitky ona sama krásne opísala: „Bola som vybraná spolu s Vládou Janouškovcem, aby sme ako zástupcovia mládeže poďakovali Svätému Otcovi za jeho návštevu a odovzdali mu dary. Chcem sa podeliť o svoj veľký zážitok. Vyšli sme po schodoch hore k oltáru. Bolo to krásne, stáť tak blízko Svätého Otca. Hovorila som si, ešteže je ten prejav tak dlhý, že sa môžem tak dlho pozeráť do tak srdečnej tváre. V duchu som celú dobu ďakovala. Či už Benediktovi, ako aj Bohu, že nám dal takého dobrého pápeža. Zároveň som počúvala Vládu a modlila sa, aby povedal, čo má. Potom sme pristúpili priamo k Svätému Otcovi. Skutočne mi to pripadalo, akoby som hovorila s láskavým otcom. Veľmi som túžila pobožkať prsteň ako symbol pápežstva. Aj to mi bolo dopriate. Snažila som sa sústrediť na slová, ktoré nám súkromne povedal. Hovoril k nám nemecky a povedal nám, nech pozdravujeme mladých, nech prideme do Madridu a poďakoval za dary. Potom sme vstali, uklonili sa a odišli. Ale to nebol koniec. Radosť, ktorá ma skrze toto krátke stretnutie naplnila, trvá ešte teraz, keď píšem a určite na to budem ešte dlho spomínať.“

Reakciu nám ponúkla aj Katka, ktorá svoje dojmy z návštevy pápeža v Čechách opisuje takto: „Keď som prvýkrát počula, že Svätý Otec navštívi Českú republiku, bola som nadšená. To ale ešte nebolo nič oproti tomu, keď skutočne prišiel a ja som mohla byť súčasťou stáda, ktoré čakalo na svojho pastiera. Osobne ma veľmi oslovilo, že aj napriek nepochopeniu niektorých ľudí sa Benedikt XVI. chcel stretnúť s mladými a že prekonal únavu a živo, priateľsky nás povzbudzoval k životu vo svä-

tosti. Kiež by sme si jeho slová vzali k srdcu.“

Mám radosť, že som tam mohol byť...

Hlboké zážitky z tohto stretnutia sme mali aj my, bohoslovci. Martin návštevu Benedikta XVI. v Českej republike vnímal takto: „Pápeža som videl naživo po prvýkrát práve v Prahe. Zanechalo to vo mne veľmi veľa. Všetky jeho slová, ale aj samotné putovanie za ním, boli akoby putovaním za samotným Kristom, keď chodil po svete a učil zástupy. Aj všetky organizačné veci boli dobre zvládnuté, pražskí bohoslovci nás s radosťou prijali medzi seba a starali sa o nás. No asi najviac ma oslovil moment odchodu Svätého Otca z Prahy. Pražskí bohoslovci nám povedali, že kolóna so Svätým Otcom prejde neďaleko seminára, tak sme sa všetci obliekli a išli ho čakať. Môžem povedať, že sme tam naňho čakali sami a už sme si mysleli, že ani nepríde, lebo sa neobjavil v čase, ktorý nám bol oznámený. Až zrazu policajti zastavili premávku a začali prechádzať policajné autá a za nimi náš Svätý Otec. Keďže sme začali tleskať, tak nám aj zamával a aj kardináli za ním nás z aut pozdravovali a dávali požehnanie. Bolo to také osobné, lebo nikto tam nestál, iba my, bohoslovci. Mám radosť, že som tam mohol byť.“

O svoje zážitky sa s nami podelil aj náš spolu-brat Peter: „Podľa môjho názoru úmysel uskutočniť túto púť za Svätým Otcom bol veľmi dobrý. Taktiež som presvedčený o tom, že celé toto dieľo bolo od počiatku požehnané. Na mňa osobne najviac zapôsobil okamih, keď sme my, ktorí sa túžime stať kňazmi, boli prítomní na svätej omši v Starej Boleslavy, ktorej predsedal Petrov nástupca, pápež Benedikt XVI. Som presvedčený o tom, že táto svätá omša aj celá púť nám priniesla veľa milostí. Tiež by som sa chcel poďakovať tým, ktorí nám umožnili zúčastniť sa na púti.“

Aj počas tejto návštevy sa ukázalo, že svet vníma pápeža ako veľkého mysliteľa. My, veriaci, ho môžeme vnímať aj ako milujúceho otca. A hlavne takto sme ho mali možnosť vidieť v Čechách. My však musíme Svätého Otca podporovať modlitbami v jeho dôležitej službe.

Noví špirituáli

ZHOVÁRAL SA: FRANTIŠEK BARNA

FOTO: STANISLAV VINTER

ilAUTIRIQŠ ÌVOI

Každý rok k nám prichádzajú nováčikovia – prváci. Čas od času však zmenami prechádzajú aj rady predstavených seminára. V tomto akademickom roku medzi nami vítame dvoch nových špirituálov. Veríme, že pre nich prostredie seminára, do ktorého sa po viac či menej dlhom čase vracajú, bude domovom.

Ján Dudič

Prežívame Rok kňazov. Ktorá osobnosť kňaza mala na Váš život najobohacujúcejší vplyv a prečo?

Musím povedať, že ich bolo niekoľko. Hneď na začiatku môjho seminárneho života to bol pán profesor Jozef Buda. Bol to nielen veľmi vzdelaný kňaz, ale aj hlboko duchovný a pravdivý. Často naňho myslím, lebo stál na začiatku mojej kňazskej formácie.

Potom, ako kaplán v Košiciach, som sa stretol s pátrom Paňákom SJ. Možno jeho životopis poznáte z knihy, ktorú o ňom napísal váš bývalý špirituál Jozef Gnip. Bol to veľmi obetavý kňaz, hlboko zakotvený v Bohu.

Som Bohu veľmi vďačný za to, že som vo svojom živote stretol aj takých vynikajúcich kňazov, ako boli duchovní otcovia: Jozef Gič, Jozef Pastyr

a Jozef Buranovský. Títo kňazi ma veľmi obohatili formačne i duchovne. Vzorom mi boli pre svoj opravdivý kňazský život bez akýchkoľvek postranných úmyslov. Som im za veľa vďačný. Svoj dlh sa snažím splatiť modlitbou za ich duše, lebo už nie sú medzi nami.

Čomu sa rád venujete, keď máte vo svojom programe, tak ako my, bohoslovci, „osobné organizovanie času“?

Samozrejme sa poteším návšteve bohoslovcov (smiech).

Počas „osobného organizovania času“ sa venujem hlavne príprave púntu a duchovných

príhovorov pre vás. Veľmi rád si v tomto čase niečo naštudujem a prečítam. Potom sú tu aj drobnejšie záležitosti, ktoré je potrebné riešiť.

Ako vnímate úlohu špirituála v našom seminárnom spoločenstve?

V prvom rade by som chcel nadviazať na to pozitívne, čo som tu našiel. Zaiste toho nie je málo. Bol by som rád, keby sme vytvorili rodinné, bratské spoločenstvo, založené na dôvere. Uvedomujem si, aké dôležité sú dobré vzťahy, nenarušené neúprimnosťou, pokrytectvom... Verím, že mi v tom pomôžete.

Stali ste sa špirituálom v našom seminári. Spomeniete si na niektorého výnimočného špirituála alebo kňaza z doby Vašej formácie, ktorý mal značný vplyv na Váš duchovný rast?

Svoju formáciu v seminári som ukončil len pred siedmimi rokmi, takže si jasne pamätám na toto obdobie môjho života. Život v seminári mi z dnešného pohľadu pripadá ako jeden deň; bol to krásny a dobre využitý čas. Pravdaže, formácia, to sú v prvom rade ľudia, ktorí formujú, i tí, ktorí sa nechávajú formovať. Každý jeden predstavený počas môjho pobytu v seminári (bolo ich viac ako desať) ma niečím obohatil. Ak sa pýtate na špirituála, spočiatku ma viedol o. Vincent Zonták, lazarista a neskôr o. Ján Jenčo. Zaiste, z môjho pohľadu boli výnimoční – veď preto som ich vyhľadával. Obaja sú ešte žijúci a tak sa zdržím chválospevov na ich adresu. Pravdepodobne by to ťažko znášali. Každopádne, priťahovala ma ich ľudskosť a bratský prístup. Doteraz si pamätám, ako ma o. Vincent prišiel spovedať do tzv. prijímača, počas prvého mesiaca mojej ročnej vojenskej služby, kedy som nemohol opustiť

kasárne. A navštívil ma aj o pár mesiacov neskôr, keď som sa so zlomenou kľúčnou kosťou na šesť týždňov presťahoval do Vojenskej nemocnice.

Okrem týchto priamych formátorov mi Pán poslal do cesty aj ďalších vzácných kňazov, ktorých som už skôr poznal ako farrárov v okolí môjho rodiska, alebo som ich spoznal po príchode do Košíc, najmä ako vyučujúcich na Teologickom inštitúte.

Osobitnou kapitolou sú kňazi, ktorých som síce nikdy osobne nepoznal, ale mali na mňa ohromný vplyv skrze napísané knihy, ktorými sa sýtim denne: Josef Augustýn, Tomáš Špidlík, Raniero Cantalamessa, Anselm Grün, Anton Hlinka, Ján Chryzostom Korec, Karol Wojtyła, Jozef Ratzinger... aby som spomenul aspoň niektorých.

Čím naplňate svoj voľný čas, ak sa taký vo Vašom programe vyskytne?

Dalo by sa filozofovať o tom, čo znamená voľný čas. Isté je, že už dávno som sa nenudil. Zdá sa mi, že voľný čas sa mi sám od seba „nevyskytne“. Skôr si ho musím vyhradiť. Veľa závisí od momentálneho zaradenia v pastorácii. Zväčša mám viacero

Dušan Škurla

krátkych chvíľ voľna, než súvislý dlhší čas. A čím tento voľný čas vyplňam najradšej? Jednoznačne pohyb má prednosť. Bicykel, futbal, plávanie, turistika, hokej, stolný tenis, volejbal. Basketbalu sa vyhýbam. Sám pre seba si niekedy hrávam na akordeóne. S obľubou si pozriem kvalitný film – vôbec to nemusí byť novinka. Kvalitný film sa dá pozerať aj opakovane. Rám si pozriem športový prenos v televízii, no nebaví ma to osamote – nemám s kým analyzovať.

Zistil som však, že dobre zrelaxujem aj pri manuálnej práci. Zvlášť vyhľadávam práce, ktoré ma zjednocujú s prírodou, t.j. vonku, na dvore, na záhrade, v lese a pod.

Čo by podľa Vášho názoru malo byť výsledkom formácie bohoslovca v kňazskom seminári?

Muž, ktorý má jasno vo veciach: miluje Ježiša a chce sa mu čo najviac podobať nielen v slovách, ale aj v konaní; z celej duše nenávidí hriech – najmä ten svoj; pochopil, že blaženejšie je dávať ako prijímať; nie je prieberčivý v jedle, v ľuďoch, ani v životných okolnostiach; má väčšie uši ako ústa; nechýba mu úsmev a dobré slovo pre každého; verí, že trpezlivosť ruže prináša a že Bohu je všetko možné.

Félix A Sofia

FRANTIŠEK BARNA
KRESBA: MARTIN KOHUT

„Nemal som sem vôbec chodiť,“ pomyslel si zajac Félix, keď prechádzal hustým krovím. „Určite sa teraz stretnem s ozrutným vlkom alebo medveďom, ktorý si ma s radosťou podá.“ Už niekoľko dní Félix prechádza neznámymi lesmi po tom, čo opustil svojich kamarátov. Zunovalo sa mu totiž tráviť čas každý deň rovnako. Chcel čosi viac ako ostatní. Nevedel sa zmieriť s tým, že jediným cieľom jeho každodenného snaženia by malo byť iba získanie kapustových listov alebo v lepšom prípade aj mrkvy na zahnanie hladu. Jednoducho nebol šťastný. „Keby sa ku mne pridali aspoň jeden z tých zaostalých nevzdelancov. Netušia, o čo prichádzajú. Mám pred sebou otvorenú budúcnosť, nekonečné more možností. Jednoducho sa povznesiem nad to jednotvárne zháňanie potravy a začnem nový, pestrý život.“ V konároch stromov zrazu čosi zašuchotalo. Félix razom vytrčil svoje nie najmenšie uši a sústredil sa na to, čo prerušilo jeho myšlienky vysoko prevyšujúce akéhokoľvek zajaca na svete. Slnko sa ešte z posledných síl snažilo dorozprávať príbeh tohto dňa a ustupovalo noci. Preto Félix nedokázal jasne rozoznať, čo je to v korune jedného z neďalekých dubov. Nemusel sa však dlho namáhať. Až ho myklo, keď ponad neho preletelo čosi veľké a hlasno pritom húkalo. Bola to sova. Pokúšala sa pristáť na jeden z kríkov, medzi ktorými učupený zajac čakal na to, čo sa bude diať. Pristála hneď pred chvejúcim sa kľbkom s trčiacimi ušami.

„Vidím, že niekto sa tu hral na slepú babu a doteraz ho nik nenašiel,“ začala sova milým hlasom, no zajac sa neprestajne chvel. „Nemusíš sa ma báť, neublížim ti. Iba tak hú – hú – hútam, či si sa nestratil.“

„Vôbec som sa nestratil,“ osmelil sa Félix. „Slobodne som sa rozhodol, že pôjdem hľadať šťastie niekde, kde môžem ukázať, čo v skutočnosti vo mne je. Nemôžem žiť iba pre naplnenie môjho brucha, aj keď teraz veľmi silno pociťujem, že niečo by som aj zjedol.“

„Myslíš si, že je nejaké miesto v tomto veľkom lese, kde ti bude lepšie ako doma?“ povedala sova nechápavo a zamyslene pokračovala: „Ja som si tiež predstavovala, že popri ostatných sovách som čímisi výnimočná. Volám sa Sofia. Dlho som sa z toho mena tešila. Bola som hrdá, že mnohé zvieratá v lese uznávali moje kvality. Považovali ma za múdru. Po čase som však zistila, že aj iné sovy radia ostatným zvieratám. Som jednou z mnohých, ale to snáď nie je dôvod na to, aby som na ne žiarlila.“ Zamávala krídlami, ale to len preto, aby udržala rovnováhu na krehkom kroví, ktoré sa poddávalo ťarche jej tela.

„Ale veď ty máš najmenej sto dôvodov, aby si bola na seba hrdá,“ ozval sa Félix závidiac Sofii jej možnosti a zúfalo pokračoval: „Mňa sa nikto neopýta ani len na smer cesty.“

Vo vedomí, že zajaca nepresvedčí len tak ľahko, Sofia ukazujúc istým smerom povedala: „Pod, za mnou, snáď sa nám podarí urobiť niečo s tým tvojim škvrkajúcim bruchom.“ Bez toho, aby čakala na zajacovu reakciu, zamávala krídlami a už sa jej veľké telo pohybovalo nad neďalekými dubmi.

Félix sa trochu ponamáhal a aj keď mierne doškriabaný, predsa sa dostal z húštiny medzi vysoké duby a bežal trasou, ktorú mu sova značila tým, že stále zastavila na nejakom konári. Les bol každým ubehnutým metrom tmavší. Slnko už dávno zapadlo a na oblohe sa objavili prvé hviezdy. Všade bolo ticho. Keby sova s každým pristátím na konári nespojila aj tajomné húkanie, určite by nevedel, kade má bežať. Zrazu sa zastavil, pretože Sofiin nočný spev počul už za svojim chrbtom. Urobil zopár krokov späť a zvolal: „Sofia, Sofia!“ Aspoň si myslel, že jej meno vyslovil dostatočne nahlas. Došlo mu, že do takej výšky asi jeho šepot nemohla počuť. Po chvíli však začul, ako Sofia rýchlymi pohybmi krídel rozráža temný a chladný vzduch a mieri priamo k nemu.

„Chod' stále rovno a neboj sa. Pred tebou je jaskyňa. Budeš tam v bezpečí.“ Povedala Sofia len čo hlučne pristála na hrubej vrstve suchého lístia vedľa Félixu. „Ja tam budem na teba čakať aj s nejakým jedlom. Len sa do nej musíš vyšťerať po skalách.“

Félix sa teda odvážil a aj napriek hustej tme šiel presne podľa Sofiinej rady. Pri lezení po úľľabinách skaly sa pri každom kroku bál, že stúpne do prázdna. Posmelený Sofiou, ktorá sa zdala byť veľmi rozumná, dostal sa až na rovnú plochu vystlanú jemnými konáríkmi, suchou trávou, machom a listím, ktoré sem zavial vietor. V tejto výške už mohol vidieť aj mesiac kralujúci oblohe medzi nespočetným množstvom hviezd. „Nikdy som si nemyslel, že noc môže byť tak krásna,“ povedal len tak pre seba, stále ohúrený nebeským divadlom.

„Ešte si toho veľa nevidel. Musíš sa však pýtať, či skutočne potrebuješ vidieť všetko. Badáš, že všetky zvieratá sú odlišné. Každé má nejakú úlohu a k tomu aj vyvinuté schopnosti. Nemôže sa z teba stať ryba len preto, že ty to chceš. Podobne ani ja nemôžem žiť v nejakej hú – hú – húštine. Pre svoje prežitie po-

trebujem lietať vo výškach. No netúžim po tom, aby som lietala tak vysoko ako orol. Nie si stvorený na život v korunách stromov alebo na skalách. A okrem toho máš aj čudné stravovacie návyky. Určite by som si na svoj jedálny lístok nedala nejakú zeleninu. Ale pre teba som čosi zohnala,“ povedala rozosmiato.

Félix sa s radosťou začal prehrabávať v kapuste a mrkve, ktorú Sofia ktovie odkiaľ priniesla. Musel sa otočiť tak, aby nezatienil svojím vlastným telom mesiac osvetľujúci túto hromadu jedla. Keď sa najedol, zvalil sa na zem a ani netušil, kedy zaspal. Schúlený do malého kľbka s trčiacimi ušami nezaregistroval ani jeden z častých Sofiiných odletov na lov.

„Dobré ráno, Félix!“ zvolala Sofia, keď prvé lúče slnka ožarovali najvyššie končiare vrchov oproti skalám, v ktorých bola Sofiina jaskyňa. „Máme pred sebou ďalší deň. Ja som sa v noci najedla, nezvyknem preto raňajkovať. Ty tu máš ešte čosi pod zub.“

„Ďakujem ti, Sofia,“ povedal Félix a rozhodne pokračoval: „Bol som pyšný a nezniesol som,

keď ma považovali len za jedného z mnohých. Myslel som, že šťastie nájdem niekde inde a hlavne ďaleko od tých, s ktorými som žil doteraz. Mýlil som sa.“ Po týchto slovách naznačil, že odíde.

Sofia však rýchlo vzlietla a zastala medzi ním a úľľabinou zvažujúcou sa z malej roviny pred jaskyňou dolu k úpätiu skaly. Pozerajúc sa Félixovi do očí povedala: „Som naozaj rada, že si pochopil, kde nájdeš šťastie. Ono nikdy od teba nebolo vzdialené ani o piad. Ty si šťastný, lebo tu môžeš byť a žiť tak, aby si naplnil to, čo môžeš. Šťastie máš dokonca i vo svojom mene, Félix.“

Zajac úsmevom poďakoval Sofii, obišiel ju a už sa stratil medzi skalami, aby mohol čo najskôr vyhľadať svojich kamarátov a prežiť ďalší pestrý deň.

Položili OBETU NAJVÄČŠIU

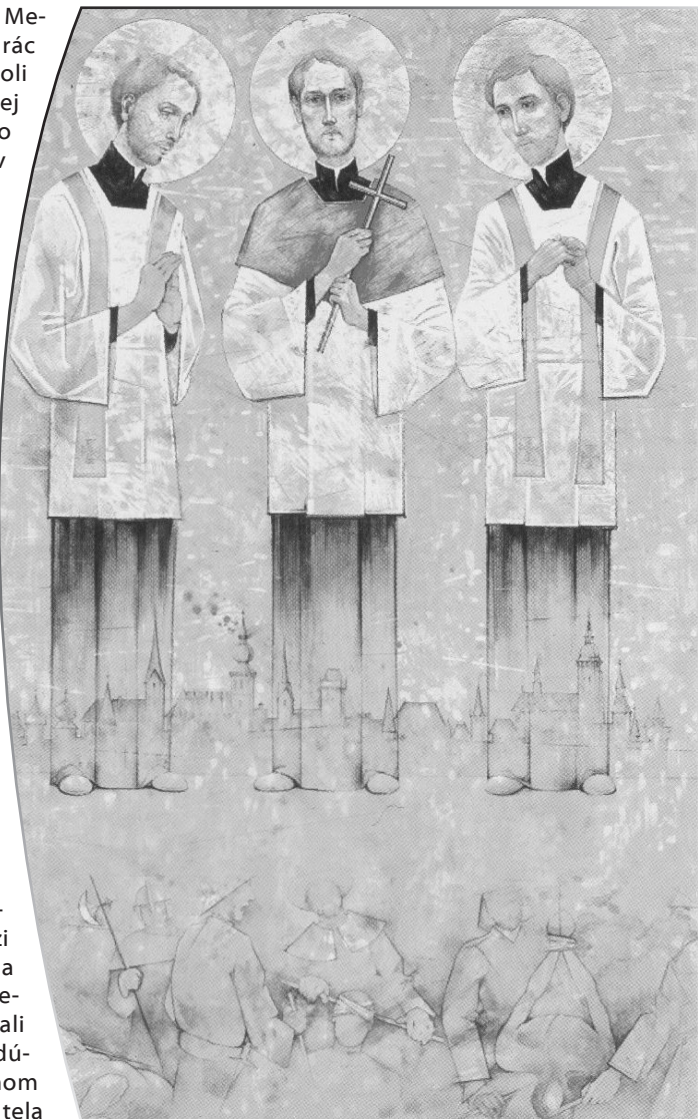
SLAVOMÍR ENGEL

FOTO: INTERNET

Položili OBETU NAJVÄČŠIU

7. septembra tohto roku sme si pripomenuli významné výročie v živote Cirkvi v Košiciach. Uplynulo 390 rokov od mučeníckej smrti troch katolíckych kňazov - Marka Križina, Melichara Grodzieckého a Štefana Pongráca. Aký odkaz nám títo svätci zanechali?

Traja košickí kňazi - Marek Križin, Melichar Grodziecki a Štefan Pongrác - sa 6. septembra 1619, kedy boli už pár dní vo väzení, ocitli v najväčšej skúške svojho života. Ich uväznenie bolo následkom prenasledovania katolíkov v Košiciach po tom, čo mesto obsadili protestanti so svojou povstaleckou armádou na čele s Jurajom Rákoczym. Traja väzni prejavili veľkú nezlomnosť a vieru. Po tom, čo im boli sľubované a ponúkané majetky a postavenie za to, že sa vzdajú katolíckej viery. No oni sa rozhodli ostať verní. Ostať verní Kristovi a jeho Cirkvi. Takto sa priamo odsúdili na ďalšie väznenie s neistým, ale určite nepríjemným koncom. Ich mučiteľia sa rozhodli, že ich zlomia tým, že ich nechajú o hladu a smäde. I keď úpenlivo prosili o chlieb a vodu, nedostali ich, práve naopak, údajne im v piatok mučiteľia z posmechu hodili mäso, no väzni ho odmietli. Mučiteľia už nepoznali spôsob, ako by zlomili týchto troch odhodlaných kňazov a tak bol vydaný rozkaz, aby boli umčení. V noci zo 6. na 7. septembra do miestnosti, kde boli väzni, vtrhli hajdúsi s fackami a rôznymi sečnými zbraňami. Postupným mučením chceli kňazov donútiť zriecť sa katolíckej viery. S mučením mali prestať až vtedy, ak kňazi zradia. Lenže kňazi nezradili. Marek Križin, Štefan Pongrác a Melichar Grodziecký nezapreli svoju vieru. Ich vôľa a duch boli nezlomné. Prijali utrpenie, ktoré im zapríčinilo smrť. Hajdúsi ich bili brutálnym spôsobom, pri plnom vedomí ich rezali, pálili im rôzne časti tela

až nakoniec, keď sa nepoddali, tak ich stáli. Potom ich ako výstrahu ostatným hodili do žumpy. Akoby zázrakom prežil Štefan Pognár, ktorý žil ešte asi 20 hodín a zomrel nad ráno 8. septembra 1619. Obyvateľstvo mesta, či už katolícke, ale aj kalvínske, sa zhrozilo nad týmto barbarickým činom. Mestský radca nariadil vytiahnuť ich telá zo žumpy, no slávnostný pohreb dovolený nebol. Pri vyťahovaní tiel mal možnosť vidieť zohavené telá mestský kat, ktorý vydal svedectvo, že on, hoci bol „odborníkom“ v mučení, nikdy sa nestretol s tam brutálnym týraním, ktoré by spôsobilo také zohavenie. To len svedčí o tom, aké veľké utrpenie podstúpili svätí mučeníci. Na mieste ich umučenia dnes stojí Premonštrátsky kostol a môžeme si v ňom aj uctiť relikvie týchto mučeníkov. Svätí Košickí mučeníci vydali nádherné svedectvo o láske ku Kristovi. Môžeme právom povedať, že ich mučenícka smrť bola pravým povzbudením na vytrvanie vo viere pre tých, ktorí boli v tom čase prenasledovaní. Kult uctievania týchto kňazov ako svätých sa veľmi rýchlo rozšíril, ale za blahoslavených ich vyhlásil až pápež sv. Pius X. v roku 1905 v Chráme sv. Petra v Ríme. Slávnostne ich kanonizoval pápež Ján Pavol II. počas svojej návštevy v Košiciach v júli 1995. V Košickej arcidiecéze sú im zasvätené tri kostoly, v Humennom, v Košiciach a vo Fričovciach.

Povolanie k mučeníctvu určite nemá každý z nás a je pre nás možno aj nepochopiteľné. Prijatť ťažké utrpenie, ba dokonca vzdať sa života pre vieru. Aj naše národné dejiny nám ponúkajú ľudí, ktorí toto pre meno Najvyššieho podstúpili. Každý z nás má ale povolanie k viere v Krista. Krstom sme sa stali akoby nasledovníkmi Ježiša Krista. Práve v tomto rozmere nášho povolania nachádzame smer k svedectvu. Ako sme schopní v dnešnej dobe svedčiť o Kristovi a láske k nemu my? V konfrontácii s ponukami tohto sveta v podobe postavenia, materiálneho zabezpečenia a blahobytu sme niekedy azda schopní aj zradiť naše kresťanské hodnoty. V prípade svätých Košických mučeníkov tomu tak nebolo. Či už slovami alebo bez nich, ale podľa vzoru mučeníkov ako kresťania musíme odovzdávať svedectvo o živote s Bohom.

Sú dni ...

Sú dni,
keď víchor vôkol zúri,
a čo ak slabé sú múry,
čo chránia ťa od príbojov morí.

Sú dni,
keď sa cítiš ako kvapka v mori,
keď ocitáš sa v dave ľudí,
no predsa tak sám a osamelý.

Sú dni,
keď srdce ti láskou horí,
no osten mocný tlačí ho,
by čím skôr len dotrklo.

Život azda trápením sa zdá,
ťažký povzdych z hrude vydrie sa.
Tichá, skromná prosba k výšinám,
hľadajúca večné vyliečenie rán.

A kdesi tam hore za oblakmi,
kde nečúť života ruch,
kde čas stráca svoju moc
a nepanuje už noc,
kde starosti nevníma čuch ...

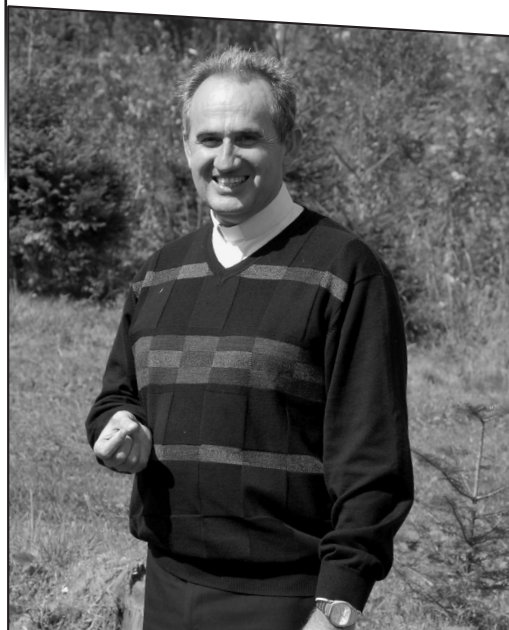
Tam sa ukrýva,
ten, čo živý sen sníva,
o slobode, radosti, pokoji.
Ten, čo dušu našu oslobodil,
by s ňou tancom lásky večným žil.

MARIÁN JAKLOVSKÝ

VSTÚPIŤ DO NEPRETRŽITÉHO „ÁNO“ VOČI BOHU

BOH STÁLE VOLÁ A VO VOLANÍ PREKVAPÍ

ZHOVÁRAL SA: FRANTIŠEK BARNA
FOTO: STANISLAV VINTER, INTERNET

p. JÁN KUŠNÍR SVD

Narodil sa 30. apríla 1958 v Snine. Teologické štúdiá absolvoval na CMBF v Bratislave. Vysvätený bol 15. júna 1991 v Snine. Pôsobil ako kaplán v Terchovej a v Nemšovej. V roku 1992 odchádza na misie do Mexika. V súčasnosti pracuje v Misijnom dome na Kalvárii v Nitre ako misijný sekretár. Taktiež je zodpovedný za pastoračiu povolaní v Spoločnosti Božieho Slova (Verbisti) a v Celoslovenskom tíme pre Pastoračiu povolaní pri KBS.

Páter, možno až veľmi tradičná otázka na úvod, ale predsa, počas prednášok ste rozprávali o svojom povolaní, o formácii v bratislavskom seminári a aj o tom, že ste boli nútený svoju formáciu na sedem rokov prerušiť. Čo Vás držalo na tejto ceste povolania?

Bolo to ešte počas totalitného režimu v roku 1980. Vtedy pôsobilo na Slovensku združenie kňazov lojálnych so štátom Pacem in terris (PIT). Nakoľko nastal pokus o založenie niečoho podobného medzi bohoslovcami, čo by viedlo k ich rozdeleniu, pravda, pod taktovkou PIT, medzi tretiakmi vznikla myšlienka hladovky. Prekonzultovali sme to s predstaviteľmi tzv. tajnej cirkvi a biskup Korec nám odkázal, že akciu požehnáva a v modlitbách podporuje. Doručiť spolužiakom oznámenie o hladovke si vyžadovalo priam dob-

rodružnú akciu. Výzvu na dvojdnú hladovku za jednotu Cirkvi, ktorú PIT narušal, si seminaristi našli pod dverami 21. októbra 1980. Prvý deň sa pridalo 50 bohoslovcov, druhý už hladovalo 120 zo 147 študentov.

Vysvetľujúci list biskupom, ordinárom a kňazom putoval 28. októbra na 150 fár. Vyzýval dištancovať sa od PIT, ktoré bolo príčinou hlbokej nejednoty v Rímskokatolíckej cirkvi na Slovensku. Reakciou na hladovku bolo vylúčenie 30 bohoslovcov, ktoré sa neskôr znížilo na polovicu. Odhodlanosť a solidarita seminaristov, ktorí 1. novembra rozdali novú výzvu – tentoraz na spoločný odchod všetkých, ak vylúčia zo seminára čo len jedného, zaskočila. „Nech prázdnota a ticho, ktoré zavládne na našej fakulte, podá svedectvo za nás,“ znela posledná veta. Niektorí historici označili tento čin bohoslovcov za jeden z najod-

vážnejších. V hladovke, ktorá priniesla nemalé obety, má zaiste pôvod vyhlásenie o zákaze kňazského združenia PIT z marca 1982.

Počas duchovných cvičení ste spomínali, že práve misia v Mexiku bola tým, k čomu Vás Boh volá. Ako hodnotíte Vaše pôsobenie medzi najmším obyvateľstvom?

Boh si nás vyvolil a formoval už v lone matky. A formoval si nás pre konkrétne poslanie. Ja som to tak pocítil a prežíval na mojej misii v Mexiku, že ma formoval ako Mexičana. Ak človek objaví a spozná povolanie a poslanie, ku ktorému ho Boh volá, nájde zmysel svojho jestvovania a tým aj plnosť života. Prirovnal by som to k turistovi, ktorý nájde správny chodníček a keď ho nájde, vykročí naň a kráča. Nehovorím, že už bez prekážok, ale vie, že je na správnej ceste.

Moje pôsobenie v Mexiku by museli hodnotiť iní, nie ja. A predovšetkým Boh. Ja viem len jedno, že misia v Mexiku bola darom pre mňa, verím, že aj pre Mexičanov a určite aj pre Slovákov. Pretože mnohé veci, ktorým som sa naučil v Mexiku, som mohol ponúknuť na Slovensku. Vlastne tam som sa pripravil na pastoračnú povolanie, tam som ju začal spoznávať a na Slovensku v nej pokračujem.

Čím je výnimočné pútnické miesto a hlavne obraz Panny Márie z Guadalupe a aký vzťah k nemu máte Vy?

Toto miesto patrí k najviac navštevovaným pútnickým miestam na svete. Je výnimočné tým, že je tam obraz, ktorý nebol namaľovaný ľudskou rukou, ktorý sa objavil na tilme Juana Diega pri zjavení Panny Márie v roku 1531. Farebná posta-

va madony má výšku 142,24 cm.

Za posledné desaťročia sa uskutočnilo mnoho vedeckých výskumov obrazu a látky, z ktorej je tilma. Výsledky týchto výskumov sú veľmi zaujímavé.

Samotná tilma je utkaná z hrubých agávových vlákien. Spravidla tieto vlákna ani pri starostlivom zaobchádzaní nevydržia dlhšie ako 20 rokov, naproti tomu tilma Juana Diega existuje už vyše 450 rokov bez toho, aby sa na nej prejavoval akýkoľvek rozklad.

Stálosť farieb: Farby na tilme sú po štyristopäťdesiatich rokoch pozoruhodne svieže a živé.

V roku 1946 nasledoval podrobný mikroskopický výskum súkna. Potvrdil sa pritom objav spred desiatich rokov, a okrem toho sa zistilo, že obraz jednoznačne nie je maľbou, pretože nebolo možné objaviť nijaké ťahy štetcom.

V roku 1963 výskum obrazu uskutočnili experti fotografickej firmy Kodak. Zistili, že obraz „má v podstate charakter fotografie.“ Mexičan Alfonso Gonzales, povolanie fotograf, ako prvý v roku 1929 objavil, že v očiach postavy Panny Márie na tilme sa zjavne odzrkadľuje ľudská tvár.

A môj vzťah k Panne Márii Guadalupej? Každý, kto ma pozná, vie čo pre mňa znamená. Od začiatku môjho príchodu do Mexika bola tou, u ktorej som si v tých ťažkých začiatkoch vylieval srdce. Jej vďačím za to, že som sa dostal z ťažkej choroby. Ona je proste v Mexiku všade. Nie je možné neregistrovať ju. V našom Misijnom dome v Bratislave som dal postaviť jej sochu. Nie je to len tak, že už dvaja z našich seminaristov dostali misijné určenie do Mexika.

Aký rozdiel vidíte medzi katolíkom v Mexiku a u nás na Slovensku?

Odpoveď na túto otázku mi dali sami Mexičania, keď mi raz povedali: „Padre Juan, vy Európania vieru oddeľujete od života. A my ju spájame so životom.“ Myslím si, že majú tak trochu aj pravdu. Niekedy si myslíme, že viera patrí iba do kostola, viera je niečo súkromné. Ale ak sa viera neprejavuje v živote, aká je to potom viera?

Pastorácia povolání je teraz tým, čomu sa venujete v najväčšej miere. Je klesajúci počet záujemcov o duchovné povolanie u nás prejavom krízy alebo postačuje, že v krajinách „tretieho sveta“ sa tento záujem zväčšuje?

Keď hovoríme o kríze povolání, nešpecifikoval by som to iba na duchovné povolania. Pretože je tu predovšetkým kríza záväzku, kríza zodpovednosti, kríza darovania sa a kríza služby. Nielenže sa dnes mladí boja rozhodnúť pre zasvätený život, ale majú strach vstúpiť do manželstva. Boja sa záväzku na celý život. Táto situácia je však výzvou. Keďže na počiatku každého povolania je veľmi dôležitý svedok, krízová situácia je výzvou pre nás, ktorí máme dávať svedectvo o radostnom prežívaní či už zasväteného života, kňazstva, ale

aj manželstva a ktoréhokoľvek iného povolania.

To, že v krajinách tretieho sveta je tendencia stúpajúca nasvedčuje tomu, že Boh neprestáva povolávať a povoláva toľko, koľko treba. Len treba počuť to jeho volanie. Dejiny spásy nám ukazujú, že Boh nepretržite volá a veľakrát vo volaní prekvapí.

Čo dnes bráni mladému človeku, aby pozitívne odpovedal na Božie volanie?

Veľa mladých ľudí má pri hľadaní svojho povolania obavy. Ide o strach, že to, čo chce Boh, nedokážem naplniť. Nedostatok dôvery v Božiu lásku odďaľuje trvalé rozhodnutie. Napriek týmto skutočnostiam je potrebné mať stále na mysli, že Boh má človeka rád, aj keď má mnohé slabosti.

Nedostatok odvahy – Boh vždy počíta, že sa človek pre jeho ponuku rozhodne slobodne. Božiu vôľu nepoznávame naraz, ale Boh nám ju zjavuje krok za krokom. Treba žiť prítomný okamih a s odvahou konať to, čo žiada prítomná chvíľa. Nemala by pri tom chýbať viera, že človeka vedie Boh.

Niekedy to spôsobuje lenivosť a mladý človek ani nechce hľadať osobné povolanie. Je spokojný so svojim konzumným sústredením sa na seba samého.

Strach, že nebudem šťastný. Strach zo straty slobody. Prijatť Božie volanie neznamená stratiť slobodu. Práve v Bohu je pravá sloboda. Pravá sloboda spočíva v tom, že dobrovoľne vstúpime do nepretržitého „áno“ voči Bohu.

Strach, že si spletieme cestu, že sa zmýlime. Takýto strach býva niekedy veľmi dlho. Často sa obávame pri voľbe povolania, že nám bude niečo chýbať. Ide o strach z nedostatku. Ide o to, aby sme v živote počítali s Božími milosťami. Nezabúdajme, že skutočná láska premáha strach.

Vrátili by ste sa do Mexika?

Pravdupovediac, ja som z Mexika ani neodišiel. Teraz síce pôsobím na Slovensku, ale moje srdce je veľmi pevne spojené s krajinou, do ktorej ma poslal Boh. Ale musím povedať pravdu, že neváhal by som ani minútu, keby som sa tam mohol vrátiť.

POLUDŇAJŠIE INTERMEZZO

MARTIN GERČÁK

ILUSTRACNÉ FOTO: INTERNET

Vutorok poobede, cez štúdium, som sa učil latinčinu, no po chvíli som začul bzukot. Bola to mucha, ktorá poletovala po izbe. Bolo zaujímavé, ako tak letela. Zdalo sa, že niečo hľadá. Zrazu sa rozbehla smerom k oknu, akoby išla za svetlom, no zastavilo ju sklo. Po dlhej snahe rozbiť sklo konečne prestala bzučať, no po chvíľke odpočinku začala znovu neúnavne udierať hlavou o sklo. Keďže ma to už vyrušovalo, tak som jej otvoril okno, aby vyletela vonku, no ona aj naďalej šla svojou cestou, smerom cez sklo. Bola presvedčená, že jej cesta je správna, a tak som ju násilím vyhnal von oknom.

Po tomto úkone som si sadol a napadlo ma, že presne tak ako s muchou to môže byť aj s človekom, možno nie úplne, lebo človek má rozum, ale tak metaforicky.

Veď aj človek blúdi životom a hľadá svetlo, no ten cieľ sa veľmi nedá zrovnávať, lebo mucha hľadá len svetlo, ale človek hľadá šťastie, lásku, svoje naplnenie. Človek, ktorý to zatiaľ nenašiel, blúdi ako mucha po izbe a hľadá... A keď to zrazu nájde, snaží sa to získať. Všetci už vieme, že ľahké cesty skoro nikdy neexistujú, snád iba cesta do pekla je ľahká. Myslím si, že všetci sa chceme dostať do neba. Je to naša skrytá túžba, no tento sen sa nám snaží skaziť diabol. Diabol, aby to urobil premyslene a nepozorovane nás „uchránil“ pred večnou radosťou v nebi, nám dal pred nebo okno. Je to vynikajúci spôsob, ako zabrániť človeku dostať sa do neba. Predstavme si, že to okno je len trochu pootvorené, takže cesta do neba je veľmi úzka. My ľudia letíme často presne tak ako mucha. Keď vidí svetlo, ide rovno za ním a narazí na sklo. Ako už všetci dobre vieme, sklo je priehľadné, no predstavte si, že sklo, ktoré postaví diabol do cesty, sa nedá rozpoznať. Iba skúsený kresťan to dokáže rozoznať a vyhnúť sa tejto sieti na ľudí. Takže človek, ktorý narazí na sklo, ani nevie o tom, že tou cestou sa nikam nedostane. Presne tak ako mucha sa ľudia, plní energie, vyčerpávajú námahou dostať sa za svetlom cez sklo. Až si napokon sadnú, ale po odpočinku sa začínú znovu bezhlavo snažiť rozbiť svojou hlavou sklo a dostať sa do vytúženého neba.

Už teda vieme, že cez sklo sa vonku nedostaneme, a taktiež vieme, že okolo skla sú hrubé okenné rámy. Preto tvrdíme, že táto prekážka sa vôbec nedá prekonať. Isto si často myslíme, že sa niečo nedá vôbec zdolať, že byť svätým je v tejto dobe veľmi ťažké, a istotne to aj pravda môže byť. Veď vyhnúť sa všetkým tým nástrahám diabla v súčasnosti je veľmi ťažké. Pravdou je však i to, že aj v minulosti to bolo ťažké a niekedy museli kresťania položiť za svätosť aj svoj život. Položili svoj život za to, že milovali Boha nadovšetko a blížneho ako seba samého. Len keď budeme takto konať, dostaneme sa do neba. Tento zákon, je ako okenný rám, ktorý sa zdá byť neprekonateľný, no len cez ten rám vedie cesta do svetla, lebo keď sa nevydáme cestou Božieho zákona, budeme sa navždy trápiť prekonávaním skla, ktoré sa nikdy nerozbije, akurát nás do seba pohltí.

Pre nebo sa oplatí všetko, aj keď nás to bude stáť veľa námahy a odriekania. Po tomto takom osobnom zhrnutí svojho rozmyšľania o muče som sa opäť vrátil k učeniu, ale už s odhodlanosťou, že mi možno aj latinčina bude prostriedkom k ceste za svetlom.

Prišli k NÁM...

OTÁZKY KLÁDOL JOZEF BUJŇÁK

FOTO: STANISLAV VINTER

Že ich nepoznáte? Ešte v septembri to bol rébus aj pre nás „domácich“. Stretli sa v jednom ročníku, idúc za spoločným cieľom. Áno, sú to naši bratia prváci. Odpovede na otázky sú zrkadlom názorov, postojev, ale aj faktov, ktoré v ich osobnej histórii napísal život sám.

MARIÁN JAKLOVSKÝ (21), SABINOV

1. Pochádzaš zo Šariša. Aká je, z tvojho pohľadu, intenzita viery mladých v tomto regióne?
2. Kňaz tretieho tisícročia. Kto to je, a aký by mal podľa teba byť?

1. Nemyslím si, že (my :), mladí na Šariši, sme niečím výnimoční. To, čo mladých charakterizuje, je slovo mladosť. Sú ako burčiak v drevenom sude a majú pocit, že kovové obruče okolo nich sú dosť tesné. Mladí sa vyznačujú silou, entuziazmom, energiou, chuťou spoznávať nové, nepoznané, túžbou po dobrodružstve...Ich typickou vlastnosťou je pohyb. Všetko je v pohybe, nič nie je na svojom mieste. A tento pohyb či nepokoj sa prenáša aj do ich duchovného života. Hľadajú. Skúmajú. Skúšajú.

Asi najčastejším obrazom sú mladí, postávajúci vonku alebo v bare, s cigaretkou či pivečkom v ruke. Dôležitá je pre nich partia. Podstatné je často to, aby zapadli a zároveň boli niečím výnimoční. Hľadajú samých seba, zmysel života, svoje miesto pod slnkom, kde by mohli byť naozaj šťastní.

Avšak sú aj takí, aj keď ich je pomenej, ktorí prirodzene nachádzajú zmysel života v čomsi hodnotnejšom - v darovaní sa, pomáhaní rodičom, súrodencom, možno v stretávaní sa s deťmi na fare, alebo so svojimi rovesníkmi pripútanými k vozíčku a pod. Túto inšpiráciu a potrebnú silu čerpajú z každodennej modlitby, eucharistie, zo vzťahu s najlepším kamarátom – Ježišom.

Na to, aby sa mladí „vzbúрили“ a žili svoj život skutočne hodnotne, často ináč ako väčšina ich rovesníkov, potrebujú podať pomocnú ruku. Či už je to dobrý kňaz vo farnosti, príkladný život otca a mamy, možno veriaci kamarát, animátor.

2. Je ťažké definovať takého človeka niekoľkými vetami, a ani neexistuje žiaden presný postup, krok za krokom, ako sa stať dobrým kňazom. Avšak, myslím si, že kňaz dneška, nech to už znie akokoľvek pompézne, musí byť v prvom rade svätcom. Človekom, ktorého svätosť bude vo svete žiariť ako svieca vo tme, ako maják v prístave za nočnej búrky. Taktiež má byť svedkom. Nie len rozprávať o Kristovi, o evanjeliu, ale žiť ho deň čo deň, aj v drobných maličkostiach. Pravú silu do každodenných rozhodnutí a duchovných bojov môže načerpať jedine zo živého vzťahu s Kristom. Mal by sa nechať unášať na vodách Božej lásky a naplnený touto Láskou učiť sa milovať svojich veriacich.

TOMÁŠ RABAJDA (21), HUMENNÉ

- 1. Kto je pre teba priateľ?**
- 2. Opíš situáciu zo života, kedy si prežil najväčšiu radosť.**

1. Je to človek, pri ktorom sa cítim dobre. Pri priateľovi som vždy sám sebou. Je ku mne úprimný a v rámci toho aj kritický. V praxi to znamená, že ma za všetko nechváli, ale dokáže citlivo napomenúť a upozorniť. Priateľovi môžem dôverovať v každej situácii a viem, že bude pri mne stáť v dobrom i v zlom. Dokáže ma vypočuť, pomôcť mi a poradiť, avšak rozhodnutie nechá vždy na mne. Kamarátov môžeme mať mnoho, ale priateľov podstatne menej. Priateľstvo je veľkým darom, a preto je potrebné zaň Pánu Bohu ďakovať.

2. Každý z nás v živote zažíva chvíle, ktoré sú pekné, ale aj chvíle, kedy nám je ťažšie, alebo úplne nanič. Zažil som veľa radostných chvíľ a je náročné vybrať tú naj... Preto som sa rozhodol, že ich spomeniem viacero. Jednou z nich bola kladná odpoveď na moju žiadosť o prijatie do kňazského seminára. Radosť mi spôsobuje tiež to, keď sa môžem stretnúť s priateľmi a blízkymi. Prežíval som ju tiež vo chvíli, keď som sa stal krstným otcom. Medzi moje každodenné radosti patrí účasť na svätej omši a situácie, keď môžem niekomu pomôcť. Život je plný prekvapení a treba ho prežiť najlepšie, ako vieme.

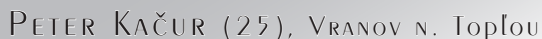
MARTIN GERČÁK (20), BARDEJOV

- 1. Vo vašom meste máte Baziliku sv. Egídia. Zohrala v tvojom živote nejakú podstatnú úlohu? Čím ti je blízka?**
- 2. Po roku na KU v Ružomberku si prišiel do seminára. Čo ťa k tomu viedlo?**

1. V Bazilike sv. Egídia som ministroval, ešte keď ani Bazilikou Minor nebola, no už vtedy ma niečo priťahovalo tam chodiť. Cítil som sa v nej dobre, vždy som načerpal nové sily do nových dní a taktiež aj veľa múdrosti od kňazov, či už z kázne, alebo len počúvaním Božieho slova. V Bazilike a na fare som strávil veľa času a s tým sa viažu aj moje zážitky na Baziliku. Som rád, že máme práve v Bardejove Baziliku, a že sa ňou stal práve kostol, kde som chodil najradšej.

2. Ružomberok znamená pre mňa dosť veľa. Stretol som tam veľa priateľov a taktiež dobrých spovedníkov. Do seminára som podal prihlášku už rok predtým, no nakoniec som nešiel lebo som si nebol istý, no v Ružomberku som tú stabilitu našiel. Dá sa povedať, že tam dozrelo moje odhodlanie ísť do seminára a stať sa kňazom.

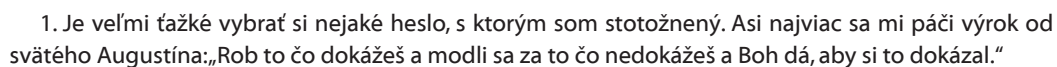

2. Čo ťa viedlo k rozhodnutiu prísť do seminára, a čo si robil predtým?

2. Na túto otázku je jednoduchá odpoveď. Do seminára som sa rozhodol prísť preto, aby som našiel pokoj v duši a viac sa priblížil k Bohu. Pred vstupom do seminára som rok pracoval vo firme, ktorá sa zaoberá zavádzaním automatizácie do rôznych výrobných procesov. Mojou pracovnou náplňou bolo programovanie priamo v prevádzkach fabrík alebo v kancelárii vo firme. V praxi som sa stretol s ľuďmi rôznych spoločenských vrstiev, ktorí mali tie najrozličnejšie povahy. Dostal som sa do kontaktu s vysoko postavenými funkcionármi, ale aj s úplne jednoduchými ľuďmi. Dnes musím skonštatovať iba jedno - všade je možné nájsť dobrých ľudí, hoci tých zlých vidieť oveľa výraznejšie. Najväčší kontrast medzi dobrými a zlými ľuďmi som však našiel tam, kde boli tie najťažšie, až neľudské pracovné podmienky. Práve na takýchto miestach sa ukazuje, čo v človeku skutočne je. Tam vychádza z ľudí tá najodpornejšia nečistota, alebo na druhej strane láskavosť, pokoj a добрota.

LUKÁŠ ŠTRBAČKA (20), ZEMPLÍNSKY BRANČ

1. Aké je tvoje životné heslo alebo téza s ktorou si stotožnený?
2. Kto je tvoj obľúbený svätec a prečo? V čom ti je najväčším vzorom?

2. Sv. Pavol - apoštol, lebo je dôkazom toho, ako môže Božie milosrdenstvo a láska zmeniť človeka.

MARTIN LUČKO (31), KOŠICE

1. Patríš medzi starších spolubratov v ročníku. V krátkosti popíš históriu svojho života.

2. Iste máš nejaký najobľúbenejší citát. Akým spôsobom ho aktualizuješ v praxi?

1. Keď som bol tínedžer, veľa som sa smial a chodil na diskotéky. Po strednej škole som študoval na Ekonomickej univerzite, kde som začal hľadať hlbší zmysel života. Do kostola som v tom čase nechodil, ale uvedomoval som si, že za bytím musí byť niečo viac. Veľmi ma oslovila kniha od Ericha Fromma: Být nebo mít, a tiež Umenie milovať.

Zásadným zlomom v mojom živote bolo prvé sväté prijímanie, ktoré som prijal ako 24-ročný. Po prvých nesmelých krokoch života viery som počas prípravy na prijatie sviatosti birmovania pocítil volanie k duchovnému životu. Neskôr som vstúpil do cirkevnej rodiny zasväteného života – Miles Jesu, kde som získal hlbokú duchovnú, ľudskú a intelektuálnu formáciu. Po roku mi predstavení oznámili, že Miles Jesu nie je mojím duchovným povoláním, a tak som ho ďalej rozlišoval v domácom prostredí, až som sa ocitol v seminári.

2. Totus tuus – ako to vysvetľoval Ján Pavol II, resp. svätý Ľudovít Mária Grignion z Montfortu. Z odstupom času vidím stále zreteľnejšie, že Panna Mária mi pomohla v obrátení sa k Bohu a vedie ma na ceste duchovného povolania. Mojou odpoveďou je prehlbovanie úcty k nej, najmä modlitbou sv. ruženca. Úcta k Panne Márii ma vedie k hlbšiemu prežívaniu vzťahu k Ježišovi. V posledných mesiacoch to vnímam ako výzvu viac dôverovať Bohu a pomáhať svojmu blížnemu.

MARTIN KAĽUHA (21), POŠA

1. Iste máš rád hudbu. Čo pre teba znamená? Ktoré žánre máš najradšej?

2. Kým je pre teba Panna Mária? Aký máš k nej vzťah?

1. Ako každý mladý človek mám hudbu veľmi rád. Piesne nielen rád počúvam, ale aj spievam. To potvrdia bratia bohoslovci, lebo v seminári je ma najprv počuť a až potom vidieť. Spevom vyjadrujem svoju radosť. Myslím si, že hudbou sa dá vyjadriť to, čo prežívame vo svojom vnútri. Najradšej počúvam gospelové piesne, lebo v sebe ukrývajú množstvo hlbokých myšlienok. Takáto pesnička na oslavu Pána Boha je akoby dvojnásobnou modlitbou, lebo ako dobre vieme, kto spieva, dvakrát sa modlí. Tiež pri takejto hudbe oddychujem. Nepohrdnem však ani hitmi, ktoré sa hrajú v rádiách a, samozrejme, ani ľudovkami.

2. Panna Mária je pre mňa nebeskou Matkou, ktorú mi daroval Ježiš, keď bol ukrižovaný. Preto u nej ako jej dieťa často hľadám ochranu. Tiež je pre mňa veľkým vzorom poslušnosti a bezhraničnej dôvery v Boha. Vždy počúvala a konala všetko, čo od nej Boh žiadal bez toho, aby zapochybovala vo svojom srdci. Mojou obľúbenou modlitbou, ktorou sa jej prihovám, je Zdravas Mária. Som členom živého ruženca, odkedy som bol na prvé sväté prijímanie, takže sv. ruženec, alebo aspoň desiatok z neho, je u mňa na dennom poriadku.

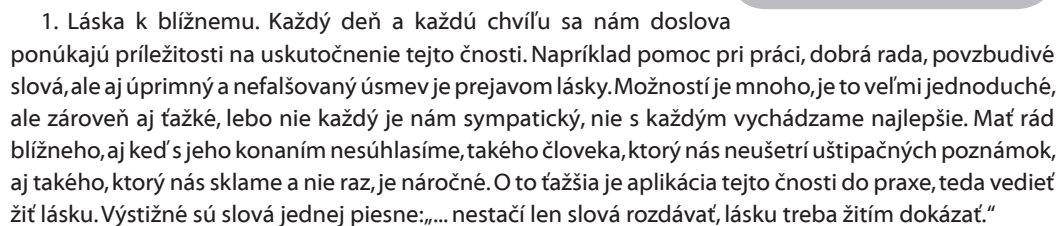

2. Pochádzaš z farnosti Božieho milosrdenstva. Vnímaš vo svojom živote jeho osobitnú blízkosť?

2. Boh prejavuje svoje milosrdenstvo nepretržite každému človeku na tejto zemi. Dôležité je si to však neustále uvedomovať. Ja osobne Božie milosrdenstvo vo svojom živote vnímam veľmi intenzívne. Najintenzívnejšie ho však pociťujem ako dar povolania, ktoré je pre mňa veľkým tajomstvom. Verím, že toto tajomstvo, a taktiež Božie milosrdenstvo, ma budú sprevádzať po celý môj život.

BLAŽEJ REVIČKÝ (21), LÚČKY-POTOKY

2. Ktorý bod seminárneho poriadku máš najradšej a prečo?
Už si si zvykol na skoré ranné vstávanie?

Majme na pamäti, že všetko, čo budeme robiť, uskutočňujeme nie len s láskou ale aj s pokorou, lebo predchodcom lásky je pokora.

Na záver jedna myšlienka ako rada či pomôcka na realizáciu lásky: „viac počúvať než hovoriť, mať viac porozumenia než pohotovosti k súdeniu, viac pomáhať než obviňovať. (O kázni a dáždnikoch).

2. Adoráciu. Je to čas na osobnú modlitbu a miesto, kde môžem v tichu prežívať prítomnosť Ježiša ukrytého v eucharistii. Sú to chvíle, kedy nevnímam čas, preto mi veľmi rýchlo uplynie. Výstižná je myšlienka Adama Mickiewicza: „Hlasnejšie než v rozhovoroch Boh hovorí v tichu, kto v srdci stíchnie, ihneď ho začuje.“

Život ma naučil aj skoro ráno vstávať (zamestnanie). Teda bez väčších problémov som si rýchlo zvykol.

Na počiatku bola rozprávka

ĽUBOMÍR MIŠKOVÍČ
FOTO: INTERNET

NA POČIATKU BOLA ROZPÁVKA

Na počiatku bola rozprávka. Na počiatku literárneho žánru bolo rozprávkové písanie. Som si istý. Skoro úplne istý. Keď Boh dokončil dielo dňa piateho, prišla noc a prišlo ráno dňa šiesteho. A stvoril Boh človeka. Najprv muža a potom ženu ich stvoril. A medzitým? Ako súčasť toho celého vzniká rozprávka. A Boh napísal rozprávku.

Už vám niekedy napadlo, čo sa udialo od momentu čo Boh vybral Adamovi rebro, do momentu, kedy z neho bola utvorená žena? A ako sa ona „stala“? Čo ak to bolo takto. Adam je v tvrdom spánku, ktorý naň dopustil Boh. Nijaký iný tvor, ktorý by rozmýšľal ešte nie je stvorený. Boh mu vyberie rebro. Drží ho v ruke. Šibalsky sa naň zadíva. Lebo je šibal. Veľký šibal. Drží ho v ruke, pozerá naň, premýšľa. Všade navôkol je piesok. Už to tušíte? Jasné. Začne to rebro používať ako pero a píše ním do piesku. Vlastne tu som trochu na pochybách. Možno nepíše. Možno kreslí. A nakreslí rozprávku. Najprv iba hlavnú rozprávkovú bytosť okolo ktorej sa odvíja každá rozprávková niť. Jednoducho nakreslí ženu. Najkrajšiu ženu na svete. Vezme ju do rúk. Pomaly. Veľmi pomaličky. Nežne. Lebo je krehká. A urobí jej to, čo Adamovi. Vdýchne jej život. Vloží do nej kúsok Adama. Aby mali čosi spoločné, čo Adamovi bude už vždy chýbať. Čo bude

nachádzať iba u Evy. A Eva bude spokojná iba vtedy, keď jej krásu bude vytvárať muž. Veď to jeho rebrom bola napísaná, nakreslená. Žena je krehkejšia ako muž práve preto, že bola vytvorená z jemného piesku, z toho najjemnejšieho. Muž z hliny. A hlina, keď sa modeluje, používa sa sila. Sú to tvrdé sochárske zásahy. Opracovávanie. Maliar musí byť jemný. Len tak zľahka sa dotýkať plátna. Štetcom štekli plátno a to sa od šteklenia zafarbuje.

Máme rozprávkovú bytosť, Evu. Už nič, čo Eva vykoná, nebude môcť byť nerozprávkové. Ide o rozprávkovosť nie v jej nereálnosti. Ide o rozprávkovosť v jej pravdivosti. Hlbokej pravdivosti.

Rozprávka bola určite na začiatku celej literárnej tvorby. Už tam v raji. Napísaná Bohom. Bohom, ktorý používal kúsok človeka, aby ju napísal. Napísaná do piesku. Jediná a prvá. A je to boží vietor, ktorý ten piesok vždy nejako ináč poukladá, poprehadzuje tie zrníčka. Poukladá ich do drámy, do detektívky, inokedy zasa do krátkej poviedky. Inokedy nahučí celý román. A niekedy zas slnko svojimi horúcimi lúčmi zazrní lúboštnú básničku. A keď sa vietor utíši, Boh to pekne poukladá do rozprávky. A bude koniec. A všetci budú žiť šťastne, lebo nepomreli. Lebo pred tým všetkým už dobro nadobro porazilo zlo.

Po roku NOVÝCH SKÚSENOSTÍ - 1. ČASŤ

Vladimír Klešč, UPC Bratislava

Svoj pastoračný ročník som strávil v hlavnom meste našej vlasti, v bratislavskom Univerzitnom pastoračnom centre sv. Jozefa Freinademetza, ktoré spravujú pátri verbisti. Zodpovednosť za môj pobyt mal Ján Štefanec, správca UPeCečka. Pôsobil som tam ako jeden zo štyroch koordinátorov. Ostatní traja boli z radov vysokoškolákov.

Úlohou nás, koordinátorov, bolo zabezpečiť, aby UPeCečko fungovalo. V praxi ležalo na našich pleciach všetko, od tých najnepatrnejších vecí, ako bolo otváranie a zatváranie UPeCečka, cez prípravu sv. omši a oznamov na nich, upratovanie UPeCečka a organizovanie jednotlivých akcií v UPeCečku, až po tie najzložitejšie veci, ako bolo organizovanie plesu UPeCe, Veni Sancte a Te Deum.

Môj pobyt v Bratislave bol pre mňa dobrou skúsenosťou. Umožnil mi viac nahliadnuť do sveta. Pomohol mi vidieť niektoré veci v inom svetle. Spoznal som tam mnoho ľudí, ktorí boli pre mňa obohatením. V neposlednom rade to boli mnohé praktické skúsenosti, ktoré som mohol zažiť na vlastnej koži.

Miloš Geci, Bardejov

„V ... nespočetne mnohých ... prípadoch existuje v človekovi čosi vnútorné a čosi vonkajšie, obe sú rozdielne a aj spolu súvisia. Vnútorné sa dokonáva samo celkom a jednoznačne až potom, keď sa samo v tomto vonkajšom objaví a stelesní. Vonkajšie za určitých okolností môže sa ukázať falošným (ako Judášov bozk), bez toho, aby sa ukázalo vnútorné, ktoré sa tým má uskutočniť a skutočne navonok prejavíť. Ale aj vonkajšie, ak mu človek dáva

zmysel a chce ho vykonať, môže zostať vnútorným. Nieкто vnútorne náhle pochopí, čo je modliť sa tak, že si kláknú.“ K. Rahner SJ

V seminárnej formácii sme vedení k tomu, aby sme vonkajšie prejavili vnútorne a v Bardejove, meste mojej pastoračnej praxe, som mal prejavíť vnútorné, navonok. Snažil som sa o to čo najviac. Chcem sa poďakovať všetkým ľuďom, s ktorými som sa stretol, lebo každý ma osobitne obohatil. Chcem zvýrazniť to obohatenie, lebo si myslím, že cieľom pastoračného ročníka nie je ani tak dávať, ako hlavne načerpať. Vďaka.

Matúš Poremba, Dobruška

Rok pastoračnej praxe som strávil vo východných Čechách, v malom mestečku Dobruška, ktoré nesie aj prívlastok „vstupná brána Orlických hôr“. Od roku 2000 tu pôsobia traja kňazi Misijnej spoločnosti sv. Vincenta De Paul. Administrátorom farnosti je P. Vincent Zonták, CM. Moje účinkovanie vo farnosti bolo

popretkávané rôznymi aktivitami. Keďže náboženská výchova je na základných školách nepovinne voliteľný predmet a na stredných školách sa nevyučuje, vyučovali sme náboženstvo spoločne s kaplánom aj na fare. S kaplánom Petrom sme raz do týždňa pripravovali stretnutia pre deti a mládež vo vedľajšej farnosti Dobré, na ktorých som sa učil detskej jednoduchosti a úprimnosti. Každý mesiac sme chodili na stretnutia mládeže, ktoré sa konali stále v inej farnosti. Peknou skúsenosťou boli pre mňa aj sv. omše v domove dôchodcov. Tu som sa učil vlastnej trpezlivosti a ochote vedieť si vypočuť toho druhého. Naozaj, títo ľudia boli veľmi vďační za každý prejav lásky.

Núdzu nebola ani o manuálnu prácu. Pravidelne som nakupoval, pomáhal v kuchyni, pracoval pri výstavbe pastoračného centra. Avšak spomedzi tých všetkých prác, najradšej som si „vychutnával“ kosenie farskej záhrady. Voľné chvíle som využíval aj na rôzne športové akcie ako futbal, volejbal a turistiku. V zime to boli zasa bežky, na ktorých som obdivoval nádhernú panorámu Orlických hôr.

Som rád, že aj vďaka pastoračnému ročníku som sa mohol podieľať na živote farskej rodiny. Aj touto cestou sa chcem poďakovať P. Vincentovi Zontákovi za jeho srdečné prijatie do kňazského spoločenstva, za jeho kuchárske umenie, ktoré ovláda dokonale. Predovšetkým sa mu chcem poďakovať za svedectvo kňazskej služby, vďaka ktorému som mohol ešte viac spoznať krásu a vznešenosť kňazského povolania.

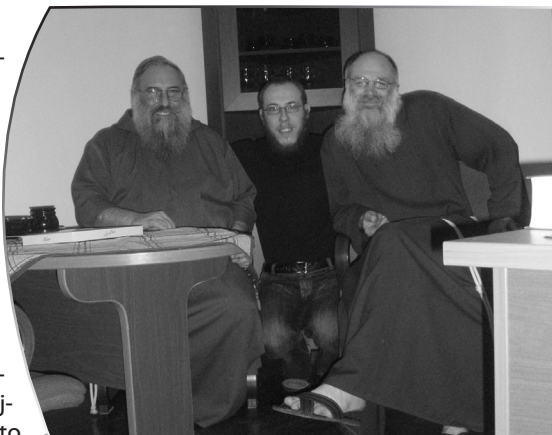

René Vykukal, Snina

Pastoračný ročník som prežil v Snine, vo Farnosti Povýšenia sv. Kríža. Hneď od počiatku som bol farnosťou vrelo prijatý a cítil som sa ako v jednej veľkej duchovnej rodine, ktorá vo mne zanechala príjemné brázdy. Na pastoračnej praxi som mal možnosť nahliadnuť do viacerých praktických farských i kňazských činností, či už išlo o úradovanie v kancelárii, prácu kostolníka, aktivity s miništrantmi, rozdávanie Eucharistie, návštevu chorých v nemocnici či prípravu birmovancov. Moja úprimná vďaka patrí dôstojnému pánu farárovi Allanovi Tomášovi, u ktorého som sa mnohému priučil, i všetkým tým, ktorým ma Boh poslal do cesty i ktorých poslal do cesty mne. Pastoračný ročník rozhodne považujem za pozitívnu skúsenosť.

Jozef Novák, Ostrov nad Ohří

Môj pastoračný ročník som strávil v Českej republike. Bol trochu zvláštny, pretože bol rozdelený na dve časti. Prvá časť bola študijná a tá druhá pastoračná. Prvú som absolvoval v Prahe na Karlovej univerzite, na ktorej som študoval počas zimného semestra. Okrem toho, že som študoval, bola výnimočná aj v inom meradle. Moja duchovná formácia prebiehala v kláštore u kapucínov na Loretánskom námestí. Touto cestou sa chcem poďakovať provinciálovi kapucínov v Českej republike Jozefovi Timkovi, že ma prijal a poskytol mi ubytovanie v kláštore. Žiť s rehoľnými osobami je vynikajúca duchovná skúsenosť, pretože to, čo mi dali počas môjho pobytu u nich, sa nedá ničím nahradiť. Pre mňa to boli polročné duchovné cvičenia.

Druhú časť som vykonal na mojom pastoračnom mieste. Je to oblasť, ktorá bola a je poznačená silným komunizmom a to sa premieta aj v spoločnosti. Avšak na druhej strane musím povedať, že tí, ktorí sa tu hlásia ku kresťanstvu, žijú opravdivú vieru, ktorá je veľmi hlboká a o ktorej svedčia iným.

Pre mňa to bolo veľmi povzbudzujúce. Na mojom pastoračnom mieste som vykonával činnosti, ktoré sa týkajú farských aktivít, napríklad: prípravu liturgie, prácu s deťmi a podobne.

Na záver sa chcem poďakovať farárovi M. Hricovi, nie len za skvelý príklad kňazského života, ale aj za jeho lásku a ochotu voči mojej osobe.

Peter Kovalčín, Napájedlá

Uplynulý rok svojho života som strávil na pastoračnej praxi v mestečku Napájedlá, ktoré sa nachádza na Morave v Českej republike. Nachádzajúc sa iba pár kilometrov od hraníc so Slovenskom, tvorí jednu zo zastávok na pútnickej ceste z Hostýnu na Velehrad. Známe je aj vďaka Aničke Zelíkovéj, ktorá dobrovoľne obetovala svoj život z lásky k nenarodeným deťom.

Farnosť Napájedlá je veľká. Spolu s filiálkou Žlutava má okolo 2 a pol tisíc veriacich. Tých, čo sa pravidelne zúčastňujú nedeľňajších bohoslužieb, je však omnoho menej. Na druhej strane, mnohí svoju vieru prežívajú úprimne, sú ochotní priložiť ruku k dielu. Ak ide o duchovné aktivity, sú veľmi kreatívni a plne zasadení za vec.

Moja činnosť vo farnosti sa zameriavala na rôzne aktivity. Bola to asistencia pri liturgii, práca s miništrantmi, vyučovanie náboženstva a rôzne práce okolo kostola a fary. Som vďačný za čas, ktorý som tam strávil, za ľudí, ktorých som mohol poznať a množstvo nových skúseností, z ktorých sa vynasnažím poučiť.

KRÍZA A NÁDEJ

Možno sa na prvý pohľad zdá, že pojmy „kríza“ a „nádej“ sú si svojim obsahom vzdialené. Predsa však majú k sebe navzájom blízko. Kríza nie je smerovanie nadol. Kríza je zastavenie sa. Skutočnosť stáťia môže v slovníku ekonómov predstavovať isté negatívum. Kríza je však opustenie starého a rozhodovanie sa pre nové. Kríza je nádych. Kríza je odraz. Kríza je nulový bod, ktorý predpokladá vzostup. Kríza je pravda o tom, čo bolo a priestor pre to, čo má prísť. Preto je kríza zároveň nádejou.

Človek teda nemusí mať strach z krízy. Ona iba preveruje jeho minulosť. Kríza je zrkadlom. Kríza je konfrontáciou. Kríza je správnu otázkou v správnom čase. Ak krízu človek obchádza, obchádza sám seba, obchádza pravdu o sebe. Krízu si treba pripustiť, lebo v nej sa rodí nádej.

VLADIMÍR JUHÁS

PÁD – NUTNOSŤ k pokroku?

SLAVOMÍR ENGEL
FOTO: INTERNET

¿Nutnosť k pokroku? – PÁD

*Z dejín ľudstva je známy stav,
kedy sa každá spoločnosť a jej hospodárstvo dostane do bodu,
keď sa prosperita mení na úpadok.
Je to jav, ktorý historici evidujú už od prvých civilizácií.
Ekonomovia tvrdia, že je to nevyhnutné, aby sa spoločnosť
a jej ekonomika posunula dopredu,
aby sa hospodárstvo posunulo na vyššiu úroveň.
História ponúka množstvo takýchto príkladov.*

Zrejme prvou najzávažnejšou krízou v dejinách bola agrárna kríza v rokoch 1788 a 1789 vo Francúzsku, ktorej dôsledky Francúzsko ovplyvnili tak výrazne ako nikdy predtým. Kráľ Ľudovít XVI. potreboval pre svoju náročnú zahraničnú politiku a udržiavanie dvora značné množstvo financií zo štátnej pokladnice. Tá však bola neúnosne naviazaná na poľnohospodárstvo. Neúrodný rok 1788 a následná zima 1788/1789 odštartovali sled udalostí, ktoré nedokázal zastaviť ani sám kráľ. Vypukli hladové povstania v mestách Francúzska, vyostřilo sa všeobecné napätie a nevôľa proti kráľovi, čo sa odrazilo v problémoch pri voľbe do generálnych stavov či do pádu Bastily, ktorý je oficiálne považovaný za začiatok Veľkej francúzskej revolúcie. Tá svojou silou zasiahla a priviedla do vojen takmer celú Európu. Politický význam revolúcie bol však obrovský, keďže znamenala koniec francúzskeho kráľovstva. Ako priamy dôsledok revolúcie bolo cisárstvo s vládou Napoleona Bonaparte, ktorý opäť aspoň na chvíľu prinavrátil Francúzsku niekdajšiu slávu. Po jeho páde následne Viedenský kongres pripravil politické usporiadanie Európy pre 19. storočie. Počas tohto storočia ľudstvo zažilo tiež „mini“ krízy v podobe neúrodných rokov, nadprodukcie priemyslu všetkých odvetví, ktoré vyústili do revolučného roku 1848, kedy sa revolúcie prehnali celou Európou.

Asi najťažšiu skúšku hospodárstva zažila spoločnosť v roku 1929 – krach burzy v New Yorku na Wall Street a následne svetová hospodárska kríza. Dodnes ešte nie je isté, prečo došlo k tak hlbokému pádu a na tak dlhý časový úsek, keďže táto

kríza v podstate trvala až do začiatku druhej svetovej vojny. Už vyše 70 rokov prebiehajú ekonomické a dejinné analýzy, ktoré hľadajú skutočný dôvod udalostí, ktoré postihli svet po roku 1929. Príčiny môžeme hľadať v dvadsiatych rokoch a vo finančnom správaní USA a ďalších krajín, ktoré z prvej svetovej vojny vyšli ako veľmoci. Tieto veľmoci sa snažili udržať prosperitu vo svete falošným nafukovaním peňažnej ponuky. Napríklad v USA, množstvo peňazí v obehu v roku 1921 – 3,68 miliardy dolárov a úvery – 45,3 miliardy dolárov, sa do roku 1929 zvýšilo na 3,78 miliardy, ale úvery narástli na 73 miliárd (tu možno vidieť analógiu problému s dnešnou finančnou krízou). To bol za osem rokov nárast o viac než 60 %. Ďalším problémom bola nevyváženosť svetového obchodu. Jednoducho povedané - USA vyvážali viac ako dovážali. Krajiny, ktoré nakupovali tovar v USA, si tak požičiavali peniaze od amerických bánk. Táto naviazanosť sveta na ekonomiku Spojených štátov predstavovala nebezpečenstvo v tom, že pri akýchkoľvek problémoch ekonomiky v Amerike by prepád pocítil aj svet. Tento stav na seba nenechal dlho čakať a špekulácie Američanov na burze privodili krach ekonomiky nevídaných rozmerov. Totiž zo 130 miliónovej populácie v USA udržiavalo kontakt s burzou asi 20 miliónov rodín. Na jeseň 1929 ceny akcií klesali pomalým tempom, čo nebolo nič nezvyčajné. V pondelok 21. októbra 1929 prvýkrát telegrafy pod neustávajúcím tlakom burzy nestačili odosielať správy o klesajúcich cenách akcií a už toto tempo ani nikdy nedosiahli. Zmätok, neistota a panika ľudí vzrastala „binomickým“ krokom. Tým, ktorí vlast-

KRÍZA A NÁDEJ

nili akcie, dochádzalo, že v dôsledku nevedomosti o cene ich akcií, môžu prísť nielen o všetky úspory, ale aj o strechu nad hlavou. Keďže akcie nikto nenakupoval, došlo k strmému pádu ich cien. V priebehu nasledujúceho týždňa tak prišli americkí investori o vyše 40 miliónov dolárov. Aby sa navrátil aspoň aký – taký pôvodný stav, začali sa predávať pod cenou aj zdravé akcie spoločností. Milióny ľudí sa ponáhľalo do bánk vybrať si svoje posledné úspory. Banky však nemali toľko peňazí, aby vyplátili všetkých klientov a zbankrotovali. Vyše 9000 bánk v USA bolo zatvorených a množstvo ľudí prišlo o svoje úspory. Bankrot sa okamžite prejavil v hospodárstve krajiny. Poľnohospodárske ceny klesli o dve tretiny, priemyselné o polovicu, podniky ukončili výrobu, a tak nezamestnanosť stúpila na miliónové čísla. Neobmedzila sa však iba na USA, ale tiež na krajiny Európy, ktoré boli späté s finančným systémom USA. Prakticky okamžite boli zasiahnuté industriálne krajiny Európy. Aby európske krajiny zachránili domácu produkciu, opatrili sa tým, že na dovážaný tovar uvalili vysoké clá, čím sa zastavil medzinárodný obchod. V Európe sa v situácii nespokojnosti až frustrácie k moci dostávali rôzne diktátorské režimy. Tak tomu bolo v prípade národného socializmu Hitlera v Nemecku či Musolliniho fašizmu v Taliansku. Hlbokú depresiu vyvolanú krízou sa podarilo prekonať až v polovici 30. rokov. Druhej

svetovej vojne „vdáčíme“ za to, že sa priemyselná výroba vyšvihla ešte na vyššiu úroveň, ako tomu bolo pred rokom 1929.

Súčasnú finančnú krízu, ktorú prežívame, odštartoval pád kedysi štvrtej najväčšej investičnej banky na svete – Lehman Brothers v USA. Opäť sa opakoval prípad z roku 1929, keď financie boli zle investované a už koncom roka 2007 sa začal odhaľovať nezodpovedný prístup hypotekárnych bánk, ktoré požičiavali peniaze aj klientom, ktorí nemali možnosť vrátiť pôžičky a tiež obrovské dlžoby, ktoré vznikli na bežných účtoch klientov, ktorí používali bankomatné karty. Pád banky Lehman Brothers v októbri 2008 spôsobil obrovskú nedôveru na finančných trhoch a banky veľmi výrazne znížili úverovanie všetkých firiem. To malo za následok pád ceny akcií spoločností, nárast nezamestnanosti v USA a Európskej únii. Ekonomia vyspelých krajín sa prepadla do recesie, až v roku 2010 sa odhaduje odrazenie sa od samotného dna pádu. Slovensko zasiahla kríza najmä v počte pracovných miest, medzinárodnom obchode, keďže naše hospodárstvo je naviazané na Nemecko a to sa momentálne nachádza v situácii, kedy sa pomaly pozviechava z pádu. Pre Slovensko sa odhaduje prepád ekonomiky minimálne o 6,5 % a nárast deficitu verejných financií na 4 miliardy EUR, čo je historicky najvyšší deficit. Denne sa cez mediálny svet stretávame so správami,

KRÍZA A NÁDEJ

ktorých obsahom je kríza a jej dosah na celý svet. Dokedy potrvá, ešte nedokáže povedať s určitosťou žiaden ekonóm či analytik.

Poklesy na burzách, imaginárne financie predstavujúce úvery ohromných rozmerov, ktoré následne v ekonomike chýbajú a hospodárske poklesy ako dôsledok toho všetkého, sú zaiste odrazom obchodných kolobehov, ktoré podľa všetkého patria k nevyhnutným rysom modernej svetovej ekonomiky. Zrejme je prirodzené pre spoločnosť, že sa stále opakuje kolotoč prosperity a krízy. Azda je možné poznamenať, že hospodársky pokles plní svoj účel a má svoj zmysel. Tento pokles musí byť asi prudký, ale nemusí trvať dlho, pretože stav ekonomiky sa samostatne vyrovná. Od vlád, obchodných kruhov a verejnosti to však vyžaduje trepezlivosť. Taktiež je vhodné povedať, že aj kríza sa z určitého pohľadu dá prežiť bez obáv o naše materiálne zabezpečenie. Vyžaduje to však zo strany zložiek, ktoré sú vo vzťahu s ekonomikou krajín, prístup, ktorý sa vyznačuje prezieravosťou a šetrnosťou. Príkladom môže byť biblický príbeh o Jozefovi Egyptskom, nachádzajúci sa v 38. až 42. kapitole knihy Genezis. Jozef, ktorý bol egyptským faraónom povýšený na miestokráľa Egypta, za sedem veľmi plodných rokov zhromažďoval obilie z celej krajiny do sýpok. V Písme sa píše, že

ho nazhromaždil toľko, že sa ani nedalo spočítať. Vedel totiž, že po rokoch blahobytu a plodnosti zeme budú nasledovať roky neúrodné, nastane hlad a nedostatok zásob. Práve počas hladu, ktorý nastal nielen v Egypte, ale aj v celom orientálnom svete, predával obilie, a takýmto spôsobom sa podarilo hladovú krízu prekonať. Egypt sa stal obilnicou vtedajšieho sveta. Jozef sa stretol so svojimi bratmi práve

vdďaka tomu, že boli prinútení ísť nakúpiť zásoby do Egypta a vracia sa do rodiny svojho otca, biblického patriarchu Jakuba, ktorý sa s celou rodinou i majetkom nakoniec presťahoval do Egypta.

Nestačia nám príklady a skúsenosti z dejín, aby sme sa poučili, ako predísť negatívnym dôsledkom krízy? Aby ekonomika postúpila na vyššiu úroveň, potrebuje pád. Takto by sme to mohli odvodiť z historicky doložených udalostí, ktoré zasiahli hospodársku oblasť našej spoločnosti. Príbeh o Jozefovi Egyptskom ponúka možnosť a dáva vzor, ako sa správať v období prosperity. Nie nezmyselne a nezodpovedne míňať na úrovni vlád krajín až po každého jednotlivca. Spôsobom ako sa pozdvihnúť z pádu môže byť aj posolstvo pápeža Benedikta XVI. z encykliky *Caritas in veritate*. Svätý Otec nás pozýva, priam apeluje na to, aby sa viedol otvorený dialóg, rozvíjala komunikácia, v ktorej si jednotlivé strany navzájom uznajú rovnocennosť a suverenitu. Tak spoločne dospejú k záverom, ktoré pri aplikovaní môžu spoločnosť a ľudstvo posunúť na vyššiu úroveň života.

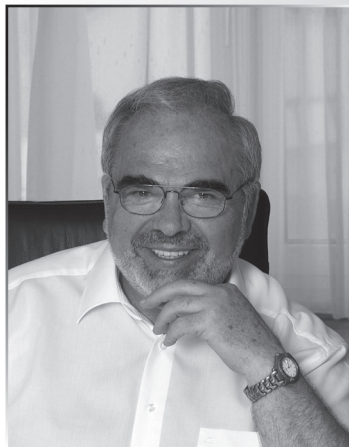
PRÁCA JE VŽDY VIAC AKO MILODAR

ZHOVÁRAL SA: FRANTIŠEK BARNA

FOTO: INTERNET, ARCHÍV

PREKLAD: INOCENT-MÁRIA SZANISZLO, OP

PRÁCA JE VŽDY VIAC AKO MILODAR

MICHAEL LEIER

Narodil sa 12.1.1946 v Pamhagene (Rakúsko, oblasť Burgenland). Ľudovú a základnú školu navštevoval v Pamhagene a Frauenkirkhene a potom získal obchodnícke vzdelanie. V roku 1965 sa zosobášil s Ernou. Má dve dcéry, Michaelu a Korneliu. V tom istom roku sa stal vedúcim SPAR – Marketu v Horitschone. V roku 1970 zriadi v Horitschone betonáreň. O desať rokov otvára betonáreň vo Frauenkirkhene. V polovici 80. rokov sa jeho podnik začína internacionalizovať. Postupne otvára pobočky v Gönyű pri Győre v Maďarsku a v Malborku v Poľsku. Dnes prevádzkuje s rodinou okolo 30 pobočiek v Rakúsku, Maďarsku, Poľsku, Slovensku, Rumunsku a Chorvátsku, v ktorých je okolo 2000 spolupracovníkov.

Podnikáte v oblasti stavebného materiálu už niekoľko desaťročí. Ako ste sa dostali práve k takémuto článku, keďže Vy ste ten, kto založil tento rodinný podnik?

V tom čase, kedy som bol vedúcim predajne potravín SPAR, nevedel som, čo si počať s dvoma, troma hodinami pauzy, ktoré sa nazývajú obednou prestávkou a začal som v pivnici vyrábať tvárnice a tehly pre ľudí, ktorí potrebovali stavať svoj rodinný dom. Pred 40 rokmi si ľudia v Burgenlande sami pomáhali, keď chceli stavať nejaký dom. Dnes si už nevieme predstaviť, že nešli do banky a nezobrali si kredit, ale začali v pivnici v drevenej forme vyrábať tehly a iný stavebný materiál. Vlastný rodinný dom člove-

ka tak pomaly rástol a majiteľ k nemu získaval špecifický vzťah. Myslím si, že tak nejako to bolo aj na Slovensku. Dnes tomu už tak nie je. Vtedy som začal ponúkať moje výrobky tým, ktorí stavali svoj dom, aby dokázali ušetriť svoj čas, a tak som začal podnikáť.

Filozofia podnikania, ktorá je typická pre Vašu firmu a rozhodne nie je väčšinová, je, aby peniaze zarobené v akejkoľvek pobočke ostali v danom regióne, a tak prispievali k jeho rozvoju. Čím je výhodné stavať pobočky doslova na „zelenej lúke“ a v prostredí, ktoré nie je pre veľkých investorov nijako atraktívne?

Ja podnikám inak ako akciová spoločnosť, ktorá peniaze, ktoré vyzbiera od akcionárov,

musí zase investovať. V akciovej spoločnosti ľudia vedia, že firma im nepatrí, kým v rodinnom podniku platí, že si členom rodiny. Ty si Leier. Komunizmus ľudí odnaučil starať sa o veci spoločné v jednom podniku. Napr. ak si si založil rodinu, tak štát sa ti postaral o všetko a ty si iba musel priviesť na svet deti. V našej firme máme inú filozofiu. Tu každého považujeme za člena rodiny a tak s ním aj zaobchádzame.

Petrovany pri Prešove naozaj nie sú atraktívnym priestorom pre podnikanie. Samozrejme bolo by pre našu firmu jednoduchšie založiť pobočku v Bratislave a len dodávať do jednotlivých regiónov. Avšak práve v odľahlejších regiónoch potrebujú ľudia materiál i prácu a musia sa naučiť sami vyrábať. Môj úspech, ktorý som mal v

mojich firmách v Maďarsku a v Poľsku, bol založený na tom, že som neponúkal ľuďom len hotový produkt, ale hľadal som spôsob, ako ich naučiť práve technológiu, aby to mohli sami vyrábať. Toto je jedna z mojich najdôležitejších filozofií.

Slovensko je jedným z naozaj extrémnych prípadov, kde rozdiel životnej úrovne medzi východom a západom krajiny je skutočne veľký (napr. v platoch). Avšak aj v iných

peniaze, aby si kúpil moje výrobky. Tiež je oveľa jednoduchšie mnohé prevádzky vybaviť robotmi a takisto prepustiť ďalších ľudí. Lenže roboty nepotrebujú moje tehly a iné produkty. Tieto potrebujú len ľudia.

V pozadí finančnej krízy sú niektoré veci, ktoré by sme si mohli ukázať na takomto príklade: Niektorý postavil dom v Rumunsku a tento mal cenu 1000 EUR. Lenže nechal si ho

obchod so ziskom nie je hriešna vec, ale človek sa musí naučiť morálne správať. Ak nejaký zbohatlík v Rusku pred kamerami páli doláre, tak tým páli hodnotu práce, ktorá je za nimi ukrytá. Ja, samozrejme, svojou činnosťou tiež nezarábam málo, ale musím vedieť, na čo to použijem. Osobne si myslím, že sa neodlišujem od iných ľudí a nemám nejaké presahujúce potreby. Nikdy nevezmem peniaze z mojej firmy, aby som s nimi robil

krajinách som nešiel priamo do hlavného mesta, ale do iných, menej rozvinutých regiónov.

Hospodárska kríza vyvolala vo svete priam hystériu. Prepúšťajú sa zamestnanci z veľkých závodov a aj samotné firmy krachujú. Čo je podľa Vás ozajstnou príčinou tohto stavu?

Ak prepustím ľudí, prepustím moju kúpnu silu. Človek, ktorého prepustím, nebude mať

ocenit' na 3000 EUR. Avšak táto cena nie je reálna v týchto podmienkach. Tu prichádzajú rôzni „mafiozovia“ z penzijných fondov a kúpia ten dotýčný dom v Rumunsku za takúto nereálnu cenu. Podobne to prebiehalo pri tzv. vinnom škandále pred niekoľkými desaťročiami v Burgende.

Na druhej strane však musí platiť, že človek má byť za svoju prácu odmenený. Výmenný

nekalé alebo neetické veci.

Problémom nie je zarobenie peňazí, ale použitie tohto zisku. Na druhej strane aj menej majetný človek môže mať túžbu míňať nad svoje pomery, ako to často robia hráči v lotérii. Ja som v živote takto šťastie nepokúšal. Komunizmus naučil ľudí, že všetci majú byť rovnakí, a tak sa znehodnotila podnikavosť a úspešnosť.

Pri otváraaní mojej prvej fabriky v ešte komunistickom

Maďarsku, spolu s tamojším prvým tajomníkom komunistickej strany Jánosom Kádárom, som tohto človeka pri jeho prejave prerušil a dôrazne sa ohradil k vyjadreniu, že síce stojí slobodne na svojej rodnej zemi, ale v kapitalistickej továrni. Protestoval som vyjadrením, že nie som žiadny kapitalista, ale podnikateľ, ktorý prináša peniaze, aby tieto priniesli hodnoty a pomohli krajine. Ja som za 25 rokov z Maďarska nevzal späť ešte ani jeden jediný šiling. Rozdiel medzi kapitalistom a podnikateľom je v tom, že kapitalista nechá peniaze pracovať pre seba ako mnoho štátov a politikov tiež. Podnikateľ však peniaze, ktoré ľudia vyrobia, znova investuje pre rozvoj svojej fabriky.

Pápež Benedikt XVI. vo svojej poslednej encyklike Caritas in veritate hovorí o ľudstve, ktoré sa priam utápa v presvedčení, že je úplne sebestačné, schopné odstrániť zlo. Šťastie je spájané len s materiálnym blahobytom. Práve preto aj ekonomika podlieha ilúzii, že nemusí prijímať „vplyvy“ morálnej povahy. Ako dospieť k ozdraveniu hospodárskej a ekonomickej sféry?

Pre mňa osobne nie je šťastím zarobiť veľké peniaze. Šťastím by som nazval to, že som zdravý ja a moja rodina a že môžem robiť to, čo robím. Tu by som sa zamyslel nad otázkou morálky. Ak niekto považuje svoje podnikanie súčasne aj za svoje hobby, tak to aj eticky funguje samo od seba.

Súčasne, ak nejaká vláda chce pridať 10-15 % na dôchodky penzionistom, tak sa niekde musí utiahnuť opasok, aby to bolo morálne zodpovedné. Súčasne nie je možné, aby tie odvetvia štátu, ktoré nie sú výrobnými, stále požadovali viac výhod, zatiaľ čo tvorcovia hodnôt sú nútení utáňovať si opasky.

Podnikanie je jedno z najkrajších povolání, kde však nie vždy ide o zisk. Často je oveľa dôležitejší úspech. Nepoznám nikoho, kto pracuje len pre peniaze a je z toho šťastný. Podľa mňa takýto človek nie je nikdy šťastný (Porovnám to s futbalom. Ak niekto len behá po trávniku a dostane za to aj mimoriadne zaplatené, šťastný nebude, pretože až keď naozaj prispeje k výhre tímu a dostane zaslúžený aplauz, bude mať radosť. A to, že jeho cena tak bude stúpať, je dobré. A ak poctivo trénuje a má talent, prečo by nemal byť lepšie ohodnotený?).

“Podnikanie je jedno z najkrajších povolání, kde však nie vždy ide o zisk.”

Pre mňa osobne je rozdávaním podpory nielen finančný dar, ale aj možnosť pomôcť človeku prácou, aby tak rozvinul svoje vlastné dary. Aj dar práce je finančný dar. Aj moje deti sa museli naučiť manuálne pracovať, aby si vážili prácu ľudí, ktorých budú riadiť.

Je možné niekedy v našej spoločnosti dospieť do stavu, kedy sa stane normálnou nezištnosť alebo „logika daru“, o ktorej tiež hovorí pápež v encyklike?

Myslím si, že aj podpora v nezamestnanosti sa môže nazvať darom, za ktorý sa však musí niečo očakávať. Ak niekto len prijme peniaze a nemusí za to nič vykonať, tak to môže byť veľmi demoralizujúce. A ak niekto chce silou mocou mať na vidieku plat, ktorý zarábala v meste a radšej bude nezamestnaný ako by robil za menej peňazí, tak tu budem „logike daru“ trochu oponovať.

Ja mám s rôznymi darcovskými organizáciami naozaj veľmi negatívne skúsenosti. Viackrát som daroval peniaze pre charitatívne firmy, ktoré dávali dary v chudobných krajinách. Popritom si už len pre nákup napr. čokolády vybrali firmu, ktorá z toho neeticky profitovala. Ja radšej dám ľuďom v chudobnej krajine kravu, aby sa ju naučili dojiť a z nadojeného mlieka vyrobili čokoládu a živili sa jej predajom. Toto bude podľa mňa pre spravodlivé rozdelenie oveľa dôležitejšie. Ba dokonca, môžeme povedať, že ten, kto svoju darovanú kravu lepšie krmí, bude mať nakoniec ešte väčšiu možnosť dostať sa k čokoláde. Ak ľuďom dám možnosť, aby si svoj dom sami postavili, tak budú mať k nemu aj vzťah. Ak si ho len kúpia, a nemuseli by na ňom ani latu pribiť, tak ten vzťah si tu nevybudujú.

O NEZAMESTNANOSTI CIRKEVNÝCH SUDCOV

JURAJ JURICA
FOTO: INTERNET

Písať v tejto dobe krízy o kríze je celkom určite pozvaním, keď už nie priamo výzvou, nie len "pokosiť trávu," ale priamo "zaorať hlbšie." Jedným z dôvodov prečo skutočnosť okolo nás nie je taká, akú si ju želáme mať, je celkom určite narušený vzťah medzi mužom a ženou.

Celkom osobitne je táto skutočnosť vnímaná aj v súdnej praxi našich cirkevných súdov, kde v poslednom čase dramaticky stúpa počet žiadostí o vyhlásenie neplatnosti manželstva.

Horko, ktoré ostalo v ústach našich prarodičov Adama a Evy po zahryznutí do jablka, cítia aj dnešní Adamovia a Evy.

Z čoho teda kríza manželstva pramení a kde má svoje korene?

Prv, než odpovieme na túto otázku, chceme sa pozrieť na Božiu vôľu, teda na tú myšlienku, ktorú mala Prozreteľnosť, keď stvorila človeka ako muža a ženu.

Človek je fundamentálne stvorený pre "toho druhého", nie len sexuálne, ale aj emotívne, kultúrne, duševne a duchovne.

Je v nás zakódovaná skutočnosť, že potrebujeme „toho druhého“.

Obe biblické správy o stvorení sveta sa končia scénou, ktorá tvorí základ ustanovizne manželstva *"Nie je dobré byť človeku samotnému, nuž učiním mu pomocnicu, ktorá mu bude podobná."*

Človek stvorený na Boží obraz, je v skutočnosti ľudským párom, pretože byť stvorený na "Boží obraz" znamená mať schopnosť milovať iného.

Cirkevné manželstvo, na rozdiel od civilného zväzku, ktorý je zmluvou, je aj - sviatosťou - to znamená, že sa nejedná iba o „antropologickú záležitosť“. Nie je to iba „moja alebo naša vec“. Manželstvo je v prvom rade „teologická skutočnosť“. Je to miesto zjavenia Božej vôle v živote človeka, keďže On je pôvodcom manželského zväzku.

A tak, čo Boh spojil, človek nech nerozlučuje (Mt 19, 6).

Aj samotné cirkevné právo trvá na tom, že *"manželská zmluva, je zameraná na dobro manželov, ako aj na plodenie a výchovu detí, a Kristus Pán ju povýšil na hodnosť sviatosti."* (vid' kán.1055 §1 CIC).

Ignorovaním tejto teologickej vízie manželstva, tohto Božieho projektu, začína človek do vzťahu vpúšťať sebeckosť, pýchu a aroganciu. Vzdáľovaním sa od manželstva tak, ako ho chcel a chce náš Stvoriteľ, sa my sami vzdáľujeme od Neho.

Priamo tak prichádzame o Jeho pomoc, Jeho požehnania, Jeho milosť. Akoby sme sa „vydali napospas sebe samým“, so všetkými tragickými dôsledkami, ktoré z toho plynú.

Ktoré sú teda hlavné príčiny tohto stavu, ktoré je možné pozorovať aj v súdnych procesoch?

Snúbenci sa nepoznajú dostatočne, alebo je to iba povrchné poznanie sa; útek z prostredia rodiny či snaha oslobodiť sa z útlaku rodiča; nedostatok možnosti osamostatniť sa; sobášenie sa v kostole iba "z módy", pretože je to krajšie; sebeckosť v manželskom zväzku; alkoholizmus; gamblerstvo; odlúčenie od rodiny, často kvôli práci; sexuálny predmanželský život (dôvod „aby sa lepšie poznali“ má paradoxne za následok krehkejšie manželstvo a neskôr často manželskú neveru).

Ďalším, nezriedkavým omylom je presvedčenie, že samotné emócie sú dostatočným dôvodom na manželstvo. Ich vypchanie tak logicky ospravedlňuje rozvod. Pod vyjadrením „už sa nemáme radi“ sa myslí, „už k tebe necítim žiadne emócie“. Skutočná láska je však v prvom rade prejavom vernosti, zodpovednosti a sebadarovania. Odmenou za to je nádherný objav, že láska po-

KRÍZA A NÁDEJ

stavená na obeti je ešte fascinujúcejšia ako láska romantická. Celkom určite majú manželia k sebe bližšie vtedy, keď majú spoločne niesť kríž (choroba, nezamestnanosť, výchova detí a pod.), ako keď sa im problémy oblúkom vyhýbajú.

Problém vidíme tiež v neexistencii - postoja zodpovednosti za šťastie toho druhého. Ak jeden z manželov vstupuje do zväzku s tým, že bude iba prijímať, bez toho aby v prvom rade dával, mal by si uvedomiť, že tým nastupuje na Titanic.

Hlavnou otázkou manželov tak nemá byť, parafrázujú c históriu: „Čo by som ešte mohol od toho druhého získať čo ešte nemám?“, ale „Čo by som pre neho mohol urobiť čo som ešte doteraz neurobil?“.

Absencia tohto pozitívneho postoja je sú-

časťou aktuálneho sociálno-kultúrneho kontextu, ktorý ovplyvňuje mentalitu dnešných mladých

ľudí a spôsobuje, že mnohí vstupujú do manželstva nepripravení a s neuzdravenými zraneniami.

Kardinál Špidlík v rozhovore pre Vatikánsky rozhlas uviedol: „Zdalo by sa, že dnešní mladí majú urýchlenný životný beh, že už od malička

všetko vedia. Ale v skutočnosti majú veľmi spomalený duševný vývoj. Puberta prichádza v neskoršom veku a stáva sa, že to, čo sa prežíva v mladosti, robia v dospeljšom veku. Často to však nie je ich vina. Dnešný svet neurýchlúje vnútorný život, ale ho spomaľuje. Vo vonkajších veciach sú mladí veľmi pokročilí, ale vo vnútornom chápaní sú spomalení.“

Aj zo súdnej praxe sa dá považovať za dokázané, že najčastejšou príčinou rozpadu manželstva je citová, psychická a duchovná nezrelosť snúbencov.

Zodpovednosť za zdravie našich manželstiev je však na nás všetkých! Dobro našich manžel-

stiev a dobro našich rodín je dobrom celej Cirkvi.

Srdce každého, koho oči čítajú tieto riadky, musí cítiť zodpovednosť za inštitúciu, z ktorej sme my sami vyšli a z ktorej všetci dostali nášho Spasiteľa – rodinu.

Táto úvaha by tak nebola kresťanským zamyslením, keby sme sa nepovzbudili k obrane a ozdraveniu tohto zväzku.

Sám náš Pán urobil svoj prvý zázrak v Káne Galilejskej pre novovzniknutú rodinu. On sám túži po tom, aby sa aj dnes voda únavy, sklamaní či zranení premenila na víno radosti, pokoja a šťastia. Nech je na povzbudenie každého z nás viera, že Božia Prozreteľnosť neprestáva „volať k bytiu vecí, ktoré nie sú“.

Voda, ktorá nemá ani vôňu, ani farbu, ani chuť, sa dá premeniť na chutné, voňavé červené víno.

Kandidáti na kňazstvo ako budúci správcovia Božích tajomstiev by si mali túto skutočnosť veľmi uvedomovať. Keďže „duchovní pastieri sú povinní starať sa, aby vlastné cirkevné spoločenstvo poskytovalo veriacim pomoc, ktorou sa manželský stav má uchovávať v kresťanskom duchu a napredovať v dokonalosti“ (viď kán. 1063 CIC).

Nejde teda o to, aby sa muži a ženy navzájom nespoznávali - aby sa jeden druhého báli a vnímali sa ako možné pokušenie či dokonca nepriateľia.

Biblia vidí muža a ženu ako dar jeden druhému, ako pomocníka jedného druhému. Keď na úsvite ľudstva chodil Adam po raji smutný a osamotený, Boh nestvoril iného Adama, ale stvoril Evu.

Boh nás na tejto Zemi stvoril ako muža a ženu, aby sme sa navzájom robili šťastnými a nie sa zraňovali.

Existuje opis manželstva medzi kresťanmi, urobený v prvých storočiach Cirkvi filozofom, ktorý prišiel ku kresťanstvu z pohanstva:

“Kto je schopný opísať šťastie manželského zväzku, ktorý Cirkev posvätila, Eucharistia posilni-

la, požehnanie spečatilo, anjeli vyhlásili a Nebeský Otec požehnal? Aké je nádherné jarmo, ktoré spája dvoch veriacich, ktorí majú tú istú nádej,

tú istú túžbu, ten istý vzor života, tú istú ochotu slúžiť! Obaja sú si navzájom požehnaním. Nie je medzi nimi žiadne odlúčenie – ani tela, ani ducha. Sú naozaj “jedno telo”. A tam, kde je jedno telo, je aj jeden duch: naozaj, spolu sa modlia, spolu sa postia, navzájom sa povzbudzujú, navzájom sa poučujú, navzájom sa podporujú. Spolu v Božom chráme, spolu pri Božom stole, spolu v ťažkostiach, spolu v prenasledovaniach a spolu v úľave. Nikto nie je pre toho druhého príťažou,

nikto z nich sa neskrýva pred tým druhým, ani sa nikto tomu druhému nevyhýba. Ak je potrebné navštíviť chorého, či pomôcť biednemu, robia to v úplnej slobode. Almužna nie je príťažou, obeta je bez škrupúl. Nie je nutné potajomky robiť znak kríža, potichu sa žehnať, v skrytosti sa modliť. Medzi nimi znejú žalmy a hymny. Dalo by sa povedať, že sa pretekajú v tom, kto lepšie slúži Pánovi a kto lepšie slúži tomu druhému. Vidiac a počujúc týchto manželov, Kristus sa z nich teší a zosiela im svoj pokoj. Kde sú oni dvaja, tam je aj On, a kde je Kristus, tam nie je Zlý.” (viď Tertulianus, Ad uxorem II, 6-9).

Na záver chceme vyjadriť presvedčenie, že uzdravenie našich manželstiev a našich rodín tak bude výborným odrazovým mostíkom pre uzdravenie nie len ekonomiky, ale celej spoločnosti.

V skutočnosti je jej *conditio sine qua non*.

Nedostatok práce pre sudcov, ktorí riešia problémy medzi manželmi, a prepúšťanie personálu súdov, by tak bol najlepším druhom nezamestnanosti a požehnaním pre všetkých!

“Boh nás na tejto
Zemi stvoril ako muža
a ženu, aby sme
sa navzájom robili
šťastnými a nie sa
zraňovali. “

C'EST LA VIE

ALEBO O ZÁBAVE A POTEŠENÍ NADOVŠETKO

FRANTIŠEK BARNA

FOTO: INTERNET

Je celkom bežným javom dnešných dní, že človek je priam zhrozený z toho, čo sa okolo neho deje. Najmä po udalostiach, ktoré otrasú sebavedomím spoločnosti, sa ukáže, že jej istoty nie sú až tak spoľahlivé. Katastrofické komentáre sú dnes celkom populárne a útočia na ľudí tak často a takou mierou, že už nemajú schopnosť vyvolať to, čo bolo ich pôvodným zámerom – pripomenúť človeku, že to, čo sa deje vo svete, nie je dobré. Preto sa úplne stráca prirodzená dispozícia človeka reagovať na nešťastie niekoho iného spolupatričnosťou, pomocou či aspoň prejavom súcitu.

Tragédie iných sa stali celkom bežnou súčasťou domácností na celom svete. Televízia či internet sa snažia presvedčiť, že príbeh odohrávajúci sa na druhej strane obrazovky je oveľa reálnejší než to, čo naplňa dni bežného človeka. Stierajú sa rozdiely medzi skutočnosťou a výmyslom. Človek sa prezentuje ako ten, kto dokáže čokoľvek a stačí mu na to vlastné rozhodnutie. Sloboda je tým predstavovaná ako výsostne individuálne právo na rozvoj jednotlivca bez ohľadu na ostatných ľudí. Moderný človek sedí za volantom svojej vôle a rýchlo brázdí cesty života, na križovatkách ktorých má podľa jeho predstáv vždy svietiť zelená.

Uzabávaný k smrti

Roger Waters, bývalý člen skupiny Pink Floyd, vydal v roku 1992 už tretí sólový album s veľavravným názvom *Amused to death* (Uzabávaný k smrti). Inšpiráciu na tento album hľadal päť rokov prepínaním televíznych kanálov. Je v ňom veľa

sarkazmu a čierneho humoru. Snaží sa byť pravdivou výpoveďou o súčasnosti, o chamtivosti vo svete a túžbe človeka spájať akúkoľvek zábavu a vojnu s potrebou ľudstva anonymne a pasívne sa prizerať na nešťastie druhých. Žiaľ, ostáva iba pri vypovedaní, neponúka žiadne návrhy. Názov albumu pochádza z útlej knižočky Neila Postmana *Amusing ourselves to death* (Zabaviť sa na smrť), v ktorej popisuje verejnú komunikáciu vo „veku zábavy“, pričom vyvracia mýtus, že informáciu možno prenášať ktorýmkoľvek médiom a podať ľubovoľným spôsobom bez zmeny jej významu.

Podľa Postmana ťažkosťou nie je fakt, že televízia má zábavný charakter, ale že urobila zo zábavy prirodzenú formu zobrazovania hocakej skutočnosti. Problémom nie je samotná zábava valiacia

sa na spoločnosť z tlačných médií, televízie či internetu, ale fakt, že akékoľvek myšlienky sa premieňajú na zábavu. „Zábava je“, píše Postman, „zastrešujúcou ideológiou akejkoľvek televíznej komunikácie. Nezáleží na tom, čo je predmetom zobrazenia a aký je uhol pohľadu: nad všetkým sa vznáša predpoklad, že nám to má prinášať predovšetkým zábavu a potešenie.“

Pre masmédiá je dôležité, aby schéma či téma, ktorú prezentujú, mala v publiku úspech. V takom prípade je možné opakovať ju dovtedy, kým o ňu bude záujem. Masmédiálna kultúra je tak založená na opakovateľnosti. Vznikajú ustálené typy programov, druhy periodík, v ktorých rezonujú stereotypné témy, postavy a zápletky. Zaužívanými sa stanú i spôsoby spracovania, teda štruktúra časopisov a programov, postupnosť informácií a grafická úprava. Obecenstvo sa nenápadne stáva súčasťou víru jednotvárnosti. Skutočnosť, že masmédiá iba utvrdzujú publikum v jeho vkuse bez snahy zmeniť ho, je často masmediálnej kultúre vyčítaná. Pohodlný človek s ovládačom v ruke chce ideály krásy dostať, nie spolupracovať na ich objavovaní. Gýč, ako druhotná imitácia už existujúcich naozajstných umeleckých hodnôt, je jediným možným výsledkom tejto opakovateľnosti.

Tvorcom filmového umenia pápež Ján Pavol II. v jednom z posolstiev pripomenul, že najvnutornejším potrebám a očakávaniam človeka nezodpovedá obsahovo prázdna filmová výroba, ktorej cieľom je v prvom rade zábava a vysoké počty divákov. Oproti veľkej zásluhy kinematografie v kultúrnom raste jednotlivca stojí i jej útok na slobodu predovšetkým tých najslabších. Deje sa to cez prekrúcanie pravdy či využívanie násilníckych a nemravných scén, urážajúcich dôstojnosť človeka, ktorých jediným cieľom je vyvolať silné emócie a vynútiť si tak pozornosť diváka.

Pokrokovanie do tmy?

Odjakživa človek túžil po objavovaní sveta, po odhaľovaní záhad života v jeho okolí, po spoznávaní neznámych končín zeme. Celý vedecký pokrok minulého storočia, a vlastne aj storočí pred ním, bol výsledkom tejto túžby poháňajúcej ľudskú myseľ dopredu. Intelpekt mal vrhnúť svetlo na všetko, čo bolo dovtedy zahalené tajomným

rúskom nepoznania. Tento smäd po pochopení síce nie je, a je evidentné, že na tomto svete ani nikdy nebude úplne uhasený, napriek tomu človek dnes chce byť úplne uspokojený, neľahšie po nejakých

vyšších cieľoch. Relativizuje sa tak všetko, čo môže viesť k harmonickému nažívaniu so Zjavením či s pravidlami, ktoré sú vpísané do človeka v podobe prirodzeného zákona.

Informácie ohlasované z každej strany poukazujú na silu ľudstva. Je možné získať všetko bez vynaloženia veľkej námahy. Stačí si sadnúť k počítaču a svet je zrazu otvorený. Aleš Opatrný vo svojej knihe *Pastorace v postmoderní spoločnosti* označuje svet internetu ako nový svetadiel. Na tento svetadiel prichádzajú prisťahovalci s rozdielnymi postojmi, cieľmi a s rôznou intenzitou pôsobenia. Hranice virtuálneho svetadielu nie sú vôbec stanovené. Jediným kritériom je snáď len úroveň technických možností. Kultúra, ktorá vzniká ako dôsledok osídľovania nového svetadielu, je niečím úplne novým, odlišujúcim sa od kultúr na svetadieloch obývaných ľuďmi už tisícročia.

Tento nový svetadiel nemožno vykresľovať ako dobrý alebo zlý. Záleží na tom, nakoľko je aj toto priestor v službe Pravde. Ako jeden z mnohých zdrojov informácií, aj internet podsúva človeku nenápadnými ťahmi realitu z pohľadu väčšiny. Často sa jeho pôsobením stanú preferované rôzne pseudohodnoty, ktoré na starých kontinentoch boli a v rôznej miere aj sú neprípustné.

Hľadanie pravdy sa obmedzí na tichý súhlas s väčšinou, ktorá tiež prebrala svoj názor odkiaľsi z neznáma. Náročná práca rozumu, ktorá stála na začiatku vedeckého pokroku, je rezervovaná odborníkom alebo tým, čo

vodách deštrukcie. Aké prúdy nás do týchto vôd zanesli?"

Nový svetadiel – výzva na misiu

Ako uniknúť z tohto kolotoča snáh mediálneho sveta bombardovať alebo ignorovať názory každého, kto ukáže, že si chce vytvoriť vlastný úsudok v slobode a niešť zaň aj zodpovednosť? Väčšina sa stále nakloní na stranu, ktorá má v rukách moc hýbať najdôležitejšími mechanizmami spoločnosti. Tak je to aj v prípade médií. Nie sú vonkoncom všemohúce. Sú podriadené zdrojom, ktoré majú skutočnú ekonomickú a politickú moc. Úplná nezávislosť tu neprichádza do úvahy. Jediná možnosť, ako si zachovať zdravý odstup od servírovanej zmesi informácií či dezinformácií, je kritický prístup k nim. Človek voči svetu médií nie je až tak bezmocný, ako sa na prvý pohľad zdá.

Dnes každý chce byť „in“, v súlade s najnovšími trendmi a nevádi mu, že sa stal len ďalším prvkom beztvaréj masy. Predsa trochu námahy, ktorá v sebe skrýva požiadavku vystúpiť z vlastného pohodlia, môže všetko zmeniť. Teda nie celkom všetko, ale jednotlivci hľadajúci pravdu na správnych miestach môžu motivovať iných k podobnej snahe. Je mnoho bezduchých nasledovateľov ideálov prezentovaných v tom bezpečnom virtuálnom svete anonymity, no úsilie o vnesenie duchovna do tejto sféry môže priniesť dobré ovocie. V nemalej miere sa to deje, keď hlas Cirkvi sa roky ozýva éterom rádia, televízie či internetu. Je však zjavné, že popri ostatných krikľúňoch privlastňujúcich si patent na pravdu, je tento hlas iba akýmsi šumom na pozadí. Nemožno očakávať, že sa Cirkev prispôsobí pohodlnosti zábavychtivého publika, znižovala by tým úroveň ľudí, ku ktorým sa snaží prehovoriť, preto sa má kresťan cítiť zaviazaný pripojiť k jej hlasu aj ten svoj.

Objavenie onoho nového virtuálneho kontinentu so sebou nevyhnutne prináša potrebu misijnej činnosti na ňom. Ona vyžaduje náročnú prácu tých, čo sa neboja opustiť tú beztvarú masu, a aj napriek námahe ísť po ceste hľadania Pravdy. Len svetlo tejto Pravdy dokáže zahnať tieň dneška a do viesť človeka k jeho naplneniu.

sa tomu ktovie prečo chcú viac či menej seriózne venovať. Človek sa mení na konzumenta.

Takmer bezradne znejú kritické slová v knihe *Do jaskyne* od Jozefa Pauera: „*Ved' nezáleží na tom, či existujeme dobre, len nech existujeme viac..., nech radšej neexistujeme, nech len tak vegetujeme, necítíme: byť lianou, planktónom či kameňom. A pokrok stále pokračuje, pokračuje. Pokrok ku skaze človeka.*“ Pohodlnosť sa stáva čoraz väčším kritériom ľudského konania. Lepšie je vytvoriť si vlastnú pravdu, hoci len chatrne priživujúcu sa na tej skutočnej Pravde. Zjavne stačí len vytrhnúť z obyčajnosti prežívaných dní nejakými jednorazovými impulzmi a čo najskôr prestúpiť do ďalšieho vlaku smerujúceho k zdanlivo svetlejšiemu zajtrajšku. Človek sa tak stáva priam závislým na onom virtuálnom svete a ochudobňuje sa o to, čo robí jeho život dynamickým.

Anonymovia bez zodpovednosti cez tento nový virtuálny svetadiel hlásajú slobodu sprostredkovanú drogami, aroganciou, peniazmi, domnelou samostatnosťou a snažia sa každého presvedčiť, že to robia pre blaho spoločnosti. S Pauerom možno konštatovať, že iba „*slepo blúdime na lodi bláznov so zlomenými stážňami charakteru a sociálneho porozumenia v otrávených*

Cirkvi v revolúcii, „revolúcia“ v Cirkvi

LUKÁŠ DURKAJ
FOTO: INTERNET

17. novembra sme si pripomenuli 20. výročie pádu socialistického režimu u nás. V ten deň roku 1989 vyšli do pražských ulíc davy študentov. Katolíci na Slovensku vyjadrili svoj postoj už 25. marca 1988 v pamätnej veľkopiatkovej sviečkovej manifestácii za náboženskú slobodu. Ani v nasledujúcom období nehrali v demokratizačných procesoch zanedbateľnú úlohu.

Už viac ako 40 rokov trvalo v Cirkvi v Československu akési „putovanie cez púšť náboženskej neslobody“. Jedným z cieľov komunistov bolo vykoreniť náboženstvo ako „opium ľudstva“ zo života ľudí a spoločnosti. Hoci na to vynaložili veľa prostriedkov od väzenia, mučenia až po nasadenie lojálnych kňazov na vedúce pozície, Kristus svoju Cirkev neopustil ani neprestal posilňovať. Robil to prostredníctvom verných a horlivých kňazov a laikov.

Keďže veriaci nemohli vyznávať svoju vieru príliš na verejnosti, väčšina činností a katechézy sa diala potajomky. Zakladali sa malé spoločnosti, v ktorých pôsobili aj tajne vysviacaní kňazi a biskupi. Tam vydávali rôzne samizdaty ako napríklad *Náboženstvo a súčasnosť* a iné. Taktiež ich členovia udržiavali kontakt s rodákmi v zahraničí, odkiaľ pašovali zahraničnú literatúru. Tá sa následne prekladala a v samizdatových vydaniach posúvala z jednej ruky do druhej. Je až prekvapivé, akú úžasnú koordinovanosť a utajenosť mali tieto kresťanské spoločnosti. Jediným praktickým možným verejným vystúpením veriaceho ľudu boli náboženské púte. Pred davmi pútnikov v Šaštíne, Levoči či Gaboltove mali rešpekt aj príslušníci štátnej bezpečnosti. Do pamäti sa zapísala púť do Veľkeho Mlynskeho potoka v roku 1985, kde dav vypískal ministra kultúry Klusáka.

V kruhu kresťanských intelektuálov sa začala formovať skupina, ktorá chcela preniknúť aj do politickej roviny. Išlo o skupinu okolo osôb, akými boli Ján Čarnogurský, František Mikloško, Ján Budaj a Ján Langoš. Takto sa chystala pôda pre verejné vystúpenie kresťanov v spoločnosti. Roku 1988 sa konala podpisová akcia za náboženskú slobodu, ktorú podporil aj pražský kardinál Tomášek. Z celkového počtu 500 000 podpisov až 300

000 bolo zo Slovenska. Ďalšou udalosťou bola už spomenutá sviečková manifestácia, ktorú štátne bezpečnostné sily kruto rozháňali vodnými delami.

Čo sa týka už samotných novembrových dní, je zaujímavé, ako promptne na ne reagovala Cirkev. Už 18. novembra zaznela počas novény v Trnave výzva na modlitby za zabitého študenta v Prahe. Medzitým sa protesty študentov presunuli aj na Slovensko. 21. novembra vydal vyhlásenie kardinál Tomášek. Nasledujúci deň to zopakoval aj arcibiskup Sokol. Vo vyhlásení vyjadril podporu tým, ktorí odsúdili zásah verejnej bezpečnosti počas manifestácie v Prahe. 23. novembra sa pod

vyhlásenie podpísal aj spišský biskup František Tondra. Tieto výzvy sa stali jednými z kľúčových bodov práve sa konajúcich mítingov na Námestí SNP v Bratislave. Kňazi Košickej diecézy sa k situácii vyjadrili vyhlásením počas rekolekcií 30. novembra. Podobne i gréckokatolícki duchovní 4. decembra. Tak nastal

priestor pre tých, ktorým bolo dlho bránené hovoriť. 5. decembra sa v aule Chemickotechnologickej fakulty Slovenskej vysokej školy technickej v Bratislave konalo prvé verejné vystúpenie Jána Chrysostoma Korca. Za hlasom oficiálnych predstaviteľov Cirkvi nezaostávali ani ostatní. Treba spomenúť predovšetkým vyhlásenia Hnutia rodín na Slovensku z 23. a 29. novembra, či „Vyhlásenie veriacich“ z 24. novembra. Po dlhých rokoch sa 1. decembra ozvali aj rehoľníci.

Špecifická situácia vládla v bratislavskom seminári. Slovensko, na rozdiel od Čiech, nemalo cirkevného hodnostára v oficiálnom postavení. Preto sa bohoslovci rozhodli odvážne oprieť o vyhlásenie kardinála Tomáška. Vedeli, že sa púšťajú do ťažkého boja. Riskovali, že sa zopakuje „neúspech“ hladovky z roku 1980, ktorú držali niektorí bohoslovci na protest proti zasahovaniu proštátneho Združenia katolíckych duchovných Pacem in terris (ZKD PIT). Vtedy mnohých z nich zo seminára vyhodili. Popoludní 21. novembra sa 180 bohoslovcov zišlo na modlitbe pri soche Jána Hollého. Arcibiskup Sokol ich aktivitu podporil. Nasledujúci deň mu povzbudení bohoslovci poslali petíciu s 12 bodmi, v ktorých žiadali nastolenie slobodných pomerov na Cyrilo-metodskej bohosloveckej fakulte a odvolanie predstavených a profesorov, ktorí svojou proticirkevnou činnosťou stratili dôveru v očiach študentov. Petíciu podpísalo 346 bohoslovcov. Pod tlakom okolností zložili 1. decembra svoj úrad všetci nedôveryhodní predstavitelia v seminári.

Týmto a inými krokmi nastala v Katolíckej cirkvi očista. Jednalo sa hlavne o zrušenie ZKD PIT. 18 rokov slúžila táto organizácia ako verejný spolok kňazov, ktorí poväčšine spolupracovali s komunistickým režimom a bránili skutočnému rozvoju ostatných kňazov i veriacich. Iba jeho čle-

novia boli obsadzovaní do významných postov v ordinariátoch, na fary vo väčších mestách a vedúce miesta na teologickej fakulte a v seminári. Títo kňazi nepatrili väčšinou medzi vzory duchovného života. Odmietli pápežovo nariadenie, ktoré združenie zakázalo a porušovali Kódex kánonického práva, keď sa aktívne podieľali na štátnej moci. ZKD PIT oficiálne ohlásilo koniec svojej činnosti 7. decembra.

Koniec roka a nasledujúce obdobie sa nieslo v znamení rýchlych zmien tak politických ako aj spoločenských a náboženských. Zriadili sa nové semináre v Spišskom Podhradí a Prešove. Začali sa postupne obsadzovať uprázdnené biskupské stolce. Aktívni veriaci prestali pôsobiť v utajení, obnovovali sa rehoľné spoločenstvá a cirkevné školstvo. Cirkev mohla konečne rásť do šírky a pôsobiť aj v oblastiach, ktoré sú pre ňu charakteristické. Išlo hlavne o charitu či sociálnu pomoc. Vtedy mnohí pochopili, že náboženstvo je neoddeliteľnou súčasťou života slovenského ľudu a nezávisí na oficiálnych postojoch či politickej moci. Veľa sa doteraz už zmenilo, ale princípy, na ktorých Cirkev stojí, zostali.

Bohužiaľ, dodnes niektorí za touto minulosťou dohou smútiť. Veľa skutočností bolo touto dobou v našej spoločnosti negatívne poznačených. Hodnoty slobody, vytrvalosti, dobra a odpúšťania však ostali zachované aj vďaka viere a náboženstvu. Je preto otázne, či dokážu obstáť aj voči rafinovanejším nástrahám moderného konzumného a liberálneho spôsobu života. My, kresťania, sa už asi nebudeme opierať o takú kvantitu, proti akej bojoval komunizmus. Môže nám však ostať kvalita. A v porovnaní s ozajstným kvalitným kresťanským štýlom života neobstáli žiadne pozemské mocnosti.

FAKT ALEBO FIKCIA?

SLAVOMÍR ENGEL
FOTO: SCÉNA Z FILMU

FAKT ALEBO FIKCIA?

Literatúra a kinematografia niekedy prichádzajú s ponukou v podobe diel, na ktoré celá spoločnosť čaká s veľkým nadšením. Táto ponuka z ich strany nám otvára možnosti nazrieť do sveta doposiaľ pre nás nepoznaného, do skutočnosti, kde sme ešte nemohli zasiahnuť svojimi zmyslami. Práve preto sme na ich obsah zvedaví. Ak má nejaká kniha potenciál vzbudiť záujem a obdiv, takmer okamžite sa stretávame aj s jej spracovaním do filmovej podoby. Príkladom sú bestsellery Dana Browna.

Americký spisovateľ Dan Brown takto pred niekoľkými rokmi ohúril svet svojimi románmi *Da Vinciho kód* a *Anjeli a démoni*, ktoré zamerali svoj pohľad za múry Vatikánu a do centra Katolíckej cirkvi. Obidve diela sa dočkali aj filmového spracovania, pod taktovkou amerického režiséra Rona Howarda vznikli filmy s rovnakými názvami. O *Da Vinciho kóde* sa toho popísalo a nahovorilo veľa, dokonca sme sa mohli stretnúť s knihami, ktoré ho „dekodovali“. Vieme, že je založený zo strany autora skôr na fikcii, než na objektívnych a nepopierateľných faktoch. Akú mieru objektívnosti a relevantnosti autor použil v druhom diele? Román *Anjeli a démoni* nám umožňuje nahliadnuť do sídla pápežov vo Vatikáne, do jeho zákulisia, do - pre „bežného smrteľníka“ - skrytých záležitostí, počas obdobia, kedy je po smrti pápeža pápežský stolec uprázdnený a prebieha konkláve - voľba nového pápeža. Dej veľmi príťažlivým spôsobom chytá diváka. Celý dej sa pohybuje v atmosfére napätia a neistoty. Konanie hlavných postáv je zamerané na pátranie po stopách a indíciách, ktoré vedú len k ďalším indíciám a stopám, zatiaľ čo kardináli zatvorení v Sixtínskej kaplnke volia nového pápeža. Všetko je ale vygradované tak, že po rozlúštení celej hádanky či hlavolamu má hlavná postava, prof. Langdon (Tom Hanks) nájsť chrám osvietenia, kde sa stretávalo v 17. st. Cirkvou potlačené hnutie iluminátov a nájsť cestu k bombe v podobe antihmoty, ktorá ohrozuje Vatikán. Do posledných chvíľ nevieme, kto vlastne stojí za tým všetkým. Až v závere veľmi prekvapujúco vysvitne, že za všetko je zodpovedný camerlengo, teda najbližší spolupra-

covník pápeža, ktorý sám pápeža otrávil a dokonca si objednal vraždy štyroch kardinálov, ktorí mali byť pri voľbe favoritmi. Použije starú legendu o hnutí iluminátov, ktorí boli kedysi Cirkvou zničení a teraz sa jej chcú pomstiť a to tým najlepším spôsobom - zničením jej samotného základu. Možno sa pozastavíme a položíme si otázku, či je to možné, aby sa aj v centre Cirkvi diali podobné záležitosti, ba priam až škandály takéhoto rozmeru. Sme akoby konfrontovaní s tým, s čím sme doposiaľ konfrontovaní neboli - s predstavou o tom, že aj v srdci Cirkvi nie sú správni ľudia a to nás ďalej vedie k uvažovaniu nad tým, či vôbec Cirkev ako taká má znak svätosti, keď aj v jej čele sú ľudia, ktorí predovšetkým hľadajú svoje vlastné záujmy. Možno máme aj takú skúsenosť, že ľudia po zhliadnutí takýchto filmov chcú opustiť Katolícku Cirkev. Opúšťajú svoju vieru, pretože film, či kniha narušila ich koncepciu vnímania. No zamyslime sa aj nad otázkou, či azda práve toto, nie je cieľom typologicky podobných „snímok“. Nie je úmyslom autorov takýchto diel dostať človeka do stavu pochybovania? Určite aj po zhliadnutí *Anjelov* a *démonov* sme začali aspoň trochu uvažovať nad tým, čo sme videli a či to môže byť v skutočnosti tak. Je však potrebné ozrejmiť si pár nezrovnalostí, pred tým, ako vyriekneme záverečný súd.

Jednou z nezrovnalostí bola záležitosť s tzv. antihmotou. Prof. Langdon hľadá na legendárnej iluminátskej ceste osvietenia nádobku, v ktorej je antihmota. O čo vlastne ide a vôbec, existuje niečo také? Odpoveď je áno, ale aj nie. Antihmota je stav hmoty vo vesmíre, kde sú častice nejakej látky nabité opačne, ako je tomu v hmote, teda protóny sú

nabité záporne a elektróny pozitívne. No na Zemi sa nevyskytuje, môže byť iba vyrobená, čo zatiaľ nebola. Vedcom vo švajčiarskom vedeckom centre CERN, kde je najväčší urýchľovač častíc na svete (časť príbehu sa tam odohráva), sa podarilo vyrobiť z energie iba zopár atómov antivodíka. Výroba antihmoty je neuveriteľne energeticky nákladná a to do takej

za pápeža. V príbehu sa dokonca píše, že počas Sede vacante (obdobie bezprostredne po smrti pápeža) má plnú moc pápeža, čo je absolútny výmysel, pretože počas uprázdneného pápežského stolca moc pápeža preberá Kolégium kardinálov, ktoré vedie jeho dekan v postavení prvý medzi rovnými. V skutočnosti je camerlengo titul, ktorý udeľuje pápež

Kardináli v sprievode kráčaajú do Sixtínskej kaplnky, aby zahájili konkláve. Scéna z filmu.

miery, že jeden pokus pohltí celoročnú spotrebu energie CERN-u. Je však pravdou, že styk hmoty s antihmotou znamená energetickú reakciu nevidaných rozmerov, kde by sme mohli využiť 100% energie. Pre porovnanie, pri jadrovej reakcii využívame 1,5 % energie, ostatok nám uniká. Budúcnosť energetiky je zrejme v styku hmoty s antihmotou. Avšak na udržanie antihmoty je potrebné vákuum, kde ju udržiavajú magnety. Na udržanie čo i len malého množstva antihmoty by boli potrebné magnety veľkosti obytných domov. Preto je v príbehu nereálne, aby sa tak veľké množstvo antihmoty udržalo za prítomnosti tak malých magnetov.

Druhou nezrovnalosťou je postava camerlenga, kňaza, v príbehu pápežovho osobného tajomníka, ktorý nakoniec, ako vysvitne, je tým, ktorý všetko naplánoval vo svojom prospech, v nádeji, že bude zvolený

iba jednému z kardinálov. Je komorníkom Svätej Stolice a akoby správcom Pápežského domu a má miniatúrne práva počas Sede vacante, napr. má zapečatiť byt pápeža, jeho osobné veci a pod. Po konkláve sa pýta zvoleného kardinála, či prijíma voľbu za pápeža a aké meno si vyberá. V súčasnosti tento post od roku 2007 zastáva štátny sekretár Svätej Stolice, kardinál Tarcisio Bertone. Post camerlenga si v žiadnom prípade netreba plietť s postom osobného tajomníka pápeža. Dlhoročným tajomníkom pápeža Jána Pavla II. bol známy, dnes už kardinál a krakowski arcibiskup Mons. Stanislaw Dziwisz. Ďalšou veľkou chybou je to, že autor si v príbehu vymyslel post kardinála - vrchného voliteľa. Malo ísť o kardinála, ktorý sa zúčastňoval konkláve, viedol voľbu pápeža, no nemohol byť zvolený. V príbehu sa neskôr tento kardinál toho postu vzdáva na výzvu

ostatných kardinálov, keďže konkláve bez chýbajúcich favoritov bola „neschopná“ zvoliť nového pápeža. Samotná voľba kardinála Jozepha Ratzingera za pápeža v roku 2005 je vyvrátením tejto epizódy, pretože kardinál Ratzinger ako dekan Kolégia kardinálov voľbu viedol a sám bol aj zvolený za pápeža. V skutočnosti teda post „vrchného voliteľa“ ani neexistuje. Autor príbehu či už zámerne alebo nezámerne prevrátil faktickosť a funkčnosť niektorých postov. Nehovoriac už o menších „reáliách“ v príbehu, ktoré boli chybné a týkali sa najmä miest a kostolov.

Ďalšou ilúziou, v ktorej autor zavádza, je umiestnenie kardinálov tzv. preferitov do deja. Išlo o štyroch kardinálov, ktorí mali byť favoritmi pri voľbe pápeža. Jeden z nich sa takmer s určitosťou za predpokladu účasti na konkláve, mal stať novým pápežom. Avšak všetci boli unesení a „na objednávku“ každú hodinu po jednom zavraždení na niektorom verejnom mieste Ríma. Išlo o kostoly, ktoré navrhol slávny umelec Bernini a boli spojené s jeho me-

nom. Jedného zo štyroch kardinálov prof. Langdon nakoniec na Piazza Navona zachráni, keď ho topiaceho sa s pomocou ľudí vytiahne z Fontány štyroch riek, ktorá v skutočnosti ani zďaleka nie je tak hlboká, ako to je znázornené vo filme. Bez chýbajúcich preferitov konkláve nebola schopná zvoliť nového pápeža a tak došlo k vyššie spomínanej udalosti s vrchným voliteľom. Iste, pred voľbou sa v zákulisí povára o možnom nástupcovi sv. Petra. Média stále prichádzajú s rôznymi príspevkami a rozoberajú profily najznámejších kardinálov, ktorí by eventuálne mohli zasadiť na Petrov stolec. No v skutočnosti štyria kardináli preferiti, ako nám to predstavuje tento príbeh, neexistujú. Autor zachádza príliš ďaleko aj pri scéne, kedy sa otvára sarkofág a následne aj rakva, kde bol pochovaný pápež. Je až nereálne myslieť si, že by sa zrealizovalo niečo také, aby sa otvorila rakva pápeža bez akýkoľvek problémov, len

potlačením priklopu a zdvihnutím veka. Totiž rakva pápeža má síce jednoduchý drevený obal, ale vnútri je oceľový kryt, ktorý má vydržať stovky rokov. Takúto rakvu by sme neotvorili iba potlačením krytu na stranu. Popritom veko sarkofágu sa neukladá

len tak, aby sa kedykoľvek mohlo zdvihnúť, ale je pevne spojené so základňou sarkofágu, v ktorej je rakva. V tomto autor až príliš povolil uzdu fantázii a myslieť si, že niečo také je aj uskutočniteľné, by bolo od nás naivné.

Bezpochyby ale Dan Brown ponúkol a Ron Howard vytvoril snímok, ktorý vzbudí záujem a vtiahne nás do seba. Dramatickosť a náš zážitok umocňuje kvalitná hudba, ktorú skomponoval popredný a známy skladateľ filmovej hudby Hans Zimmer. Herci príliš nevynikajú nejakým hereckým umením, predsa u Toma Hanksa sme zvyknutí na ďaleko kvalitnejšie výkony, ale pravdupovediac, tu ani nemal priestor a možnosť ukázať svoje herecké kvality. Jediným hereckým výkonom tak ostáva iba postava cammerlenga (Ewan McGregor).

Kvalitnou filmárčinou nás tento film asi neupúta. Či je potrebné pozrieť si ho, alebo prečítať knihu, na to nechám odpovedať všetkých nás. Po zhliadnutí alebo prečítaní tohto diela tu totiž povstáva jeden zaujímavý moment. Moment, ktorý je nenápadný, ukrytý, ale predsa veľmi dôležitý. Môžeme sa spýtať seba samých, na akej úrovni poznáme históriu svojho náboženstva, život Cirkvi, jej predstaviteľov? Tieto elementy bezpochyby patria k náboženstvu. Nehanbíme sa na verejnosti za svoju vieru? Nemáme výhrady prejavíť ju? Aká je v skutočnosti naša viera? Odpovedzme si na tieto otázky sami. Má v našom živote také miesto, že ju nedokážeme len tak odhodiť? Je dostatočne silná, aby dokázala odolať a odraziť útoky na jej spochybenie, útoky, ktoré sa ju snažia zahnať do súkromia každého nás?

Iluminati Earth Air Fire Water

Symbole štyroch elementov od iluminátov, ktoré sprevádzali prof. Langdona na ceste osvietenia. Každý zo štyroch kardinálov bol označený jedným z prislúchajúcich elementov. Sú v angličtine, pretože malo ísť o jazyk, ktorý mal Vatikán kedysi považovať za nečistý. Zem, vzduch, oheň a voda, ktoré doplnil potom piaty symbol - pápežský symbol s kľúčmi, ktoré boli otočené opačne.

TOTALITNÉ DEDIČSTVO!

LUKÁŠ DURKAJ

ILUSTRAČNÉ FOTO: INTERNET

Ďakovať by sme mali aj za maličkosti. Po niektorých veciach dlho a úpenlivo túžime, potom ich dosiahneme a.... A nič. Pripadá nám to normálne. Ako keby sme vždy takí boli. Ako keby sme to vždy mali. Nevážime si to. Až ma strasie od pokrytectva. Aj zo svojho. Ja som napríklad vždy chcel byť veľký. Teda vtedy, keď som bol malý. Myslím, mladý. Výšku mám. Bez-mála mám plných 190 cm. (A niektorým to aj tak nestačí.) Jednoducho som chcel byť dospelý. Dospelosť je hlavne o slobode. Žiadne poslúchanie, čítanie, pozeranie, obliekanie a jedenie toho, čo nám predpíšu rodičia. („Bo ce ježibaba zobere.“)

Ako tak v tomto období rozmyšľám, napadá mi, že každý z nás prežil svoju vlastnú osobnú periódu neslobody a totality. Okrem tej dejinnej, napr. komunistickej (trpel som v nej plné tri roky; žiadne plienky so suchým zipsom, len plátenné „peľuchy“), sme žili spočiatku v totalite neoblomnej autority rodičov, učiteľov, starších miništrantov atď. Kaziť si oči do noci pri čítaní nového Káčera Donalda? Utópia. Ješť cukríky, koláče, lízanky a žuvačky (ešte tie s cukrom) a nemusieť si každý deň umývať zuby? Bláznovstvo. Sledovať gumkáčov, káčerovcov, či hoci len zvučku Kuka v čase nedeľnej rannej omše? Delikventský čin. Hoci ste sa bránili. Dodnes si spomínam ako ma mama nasilu navliekala do detských pančúch a ja som sa zmietal ako keby ťahala na breh prerasteného sumca. Brrr...

Moja nádej bola jediná. Raz vyrásť, stať sa dospelým („úúú už len toľko rokov.....“) a robiť si čo chcem, kde chcem a kedy chcem. Všetko potom bude suuuper. (Áno, ešte som vtedy netušil o nepriamej intervencii Ježiška na Vianoce, dievčatách a holiacom strojkčku.) Čím bližšie som sa však dostával k vytúženému piedestálu občianskej a trestnoprávnej hranice zodpovednosti, ubúdala vo mne pocit z úžasnosti dospeláckeho života. Toľko som bojoval, toľko som čakal, toľko sviečok na torte sfúkol. Dnes čítať do noci musím a to hlavne skriptá; sladkosti mi až tak nechutia, lebo priberám; ráno sa mi kvôli telke vstávať nechce a pri filmoch v noci väčšinou zaspím. Megasklamanie. Žiadne nekonečné užívanie si detskej hojdačky. Deťom to radšej ani nevravím. Aj tak by mi neuverili.

Stále mám však pocit, žeby sme sa mali aspoň spomienkami do našich detských totalitárnych rokov vracieť. Veď každý si na ne svojím spôsobom spomína. Spoločne je skoro vždy to, že sú príhody opísané ako z dobrodružného románu. (Ja keď bol v tvojom veku, mušiel mi kravy pajsc. I v žime. Taky snih bul že nebulo ani kravu vidno. Ale ja išol. To nejak vy teraz mace chočjake vylahody. Ftedy bulo horši.“) Dnes sa vždy nadchnem nad čistotou svojho zmysľania. Nad úprimnosťou svojich úmyslov. Takto dobre sa mi predsa nemohlo žiť. Nostalgia v dvadsať dvojke, - také nezrelo dospelácke - pocit rešpektu ostatných dospelých - i tých starších a starých.

Nieko by povedal, že som už ako ostatní. A ešte k tomu jemne senilný. Má pravdu. Keď som na ulici, rozmyšľám: „To boli vtedy iné časy. Mladí sa chovali slušnejšie. Dospelí mali česť. Obliekalo sa normálnejšie, resp. obliekalo sa. Nedrogovalo sa až toľko, lebo nebolo čo. Nefajčilo sa toľko, lebo nebolo za čo. Nepozeralo sa toľko do telky, lebo nebolo na čo.“ Ach! Neklamme sa. Hmmm.... Asi si pôjdem kúpiť lentilky.

Úkony pri príprave obetných darov

GABRIEL REPASKÝ

FOTO: STANISLAV VINTER, DOMINIK LAKATOŠ

„Svätá omša je nebo na zemi“, píše Scott Hann vo svojej knihe Baránkova večera. Je tomu skutočne tak? Neveriaci účastníci „neba na zemi“ by mohol povedať, že on videl iba zmes akýchsi nezrozumiteľných úkonov, gest, spevu či poézie. A čo my, veriaci, rozumieme tomuto „nebu“? Aby sme mohli hlbšie preniknúť do tajomstva našej viery, je potrebné rozobrať mozaiku svätej omše kúsok po kúsok. Pri detailnejšom pohľade zisťujeme, že sa v tejto „nebeskej mozaike“ nachádza množstvo symbolických úkonov. Tieto symbolické úkony sa vo veľkej miere nachádzajú v druhej časti svätej omše, v liturgii eucharistie. Tá sa začína prípravou obetných darov. Je dobré poznať symboliku a históriu týchto úkonov, lebo sú často prehliadané.

V poradí prvým úkonom prípravy obetných darov je ich samotné prinášanie k oltáru. Už samotná procesia nám ukazuje, že všetci veriaci tu na zemi sú ľuďom putujúcim do nebeskej vlasti. Vo všeobecných smerniciach rímskeho misála sa dozvedáme, že obetné dary majú k oltáru prinášať veriaci. Patrí sa totiž, aby sa spoluúčasť veriacich prejavila prinášaním chleba a vína na eucharistickú

obetu. Prinášať sa môžu aj iné dary na potreby kostola a pre chudobných. Svätý Hypolit Rímsky hovorí o tom, ako prebiehala príprava obetných darov v 3. storočí: „Po bohoslužbe slova začal v kostole medzi zhromaždeným ľudom veľký pohyb, lomoz, hluk. Všetci zhromaždení totiž opúšťali svoje miesta a celkom spontánne vytvárali to, čo dnes nazývame procesia či sprievod s darmi. Každý prinášal k oltáru to, čo bolo dielom práce

jeho rúk, čo bolo prejavom jeho lásky.“ Okrem chleba a vína, ktoré pri prinášaní nikdy nechýbali, sa prinášali aj dary ako vlna, olej, ovocie, vosk, striebro, zlato a všetko, čo sa obetujúcemu páčilo a pokladal to za drahé. Nikdy sa neprinášali symbolické dary, ani dary ktoré potrebovali nejaký komentár, ako to možno badať dnes na omšiach za účasti mládeže. Z prinesených obetných darov na samotný oltár putovali iba chlieb a víno. Ostatné dary boli uložené na príslušnom mieste a po svätej omši boli rozdane núdznym. Prinášanie obetných darov má aj svoje teologické opodstatnenie. Tieto dary predovšetkým vyjadrujú sociálne puto lásky, ktoré by malo spájať všetkých členov liturgického zhromaždenia, a to je nevyhnutnou podmienkou pre plodnú účasť na obeti Ježiša Krista a Cirkvi.

K ďalšiemu úkonu sa dostávame, keď kňazovi alebo diakonovi podá posluhujúci ampulky s vínom a vodou. Diakon alebo kňaz vlieva do kalicha víno a

trochu vody, pričom potichu hovorí predpísanú formulu: „Tajomstvo tejto vody a vína nech nás spojí s božstvom Ježiša Krista, ktorý láskavo prijal našu ľudskú prirodzenosť.“ Cirkev od začiatku liturgie pridávala na slávení svätej omše do kalicha s vínom trochu vody. Takýto zvyk totiž existoval v každodennom živote obyvateľov Stredomorja. Zvyk mal praktický účel, pretože to bolo riedenie veľmi hustého a silného vína. Prevod tohto denného zvyku do liturgie svätej omše Cirkev spočiatku považovala za normálny. V neskoršej dobe dostal viac symbolický význam. Existujú tri výklady symbolov:

a) sv. Cyprián vidí v zmiešaní vody s vínom zjednotenie ľudu s Kristom – znak jednoty veriacich so svojim Pánom. Teda ako nie je možné po zmiešaní vody s vínom odlúčiť tieto tekutiny od seba, tak sú kresťania nerozlučne zjednotení s Kristom.

b) ďalší výklad vidí v tomto úkone prepojenie na Kristovu smrť na kríži a prebudnutie jeho boku, z ktorého vytekla krv a voda. Na túto udalosť nadväzuje aj sv. Ambróz: „Voda tiekla, aby obmyla a krv, aby vykúpila. Teda voda pripomína krst a krv ukazuje na Eucharistiu.“

c) tretí výklad uvažuje o zmiešaní vody s vínom ako o znaku účasti človeka na Božskej prirodzenosti Krista – takáto myšlienka je vyjadrená v modlitbe, ktorá sa prednáša pri vlievaní vody do kalicha s vínom. Táto zmes vody a vína je znamením záhadného spojenia božstva a človečenstva v

Kristovi. V Kristovi cez vtelenie kuriózne došlo k výmene medzi Bohom a ľudstvom. Kristus sa stal členom nášho človečenstva, aby sme my mali účasť na jeho božskej prirodzenosti. Eucharistia je teda pokračovaním tejto výmeny, ktorá začala vo vtelení. Víno zmiešané s vodou sa stáva konsekráciou Kristovou krvou. Prijatie krvi Kristovej dáva veriacim podiel na jeho božstve.

Omšová liturgia poskytuje možnosť incenzácie oltára a veriacich. O použití incenzu rozhoduje celebrant. Samotný akt sa odohráva jednoducho a bez akejkoľvek modlitby. Incenzácia vyjadruje, že naša modlitba stúpa k Bohu ako kadidlo. Je to teda symbol modlitby a vnútorného postoja obetovania sa. Incenzácia obetných darov, oltára a veriacich tiež znamená spojenie sa všetkých účastníkov liturgie s celebrantom a poukázaním na to, že všetci sú darom predkladaným Bohu.

Posledným symbolickým úkonom, ktorý patrí k príprave obetných darov, je umývanie rúk. Kňaz pri tomto umývaní potichu hovorí štvrtý verš 51 žalmu: „Pane, zmy zo mňa moju vinu a očisť ma od hriechu.“ Pri pohľade do histórie zisťujeme,

že v rímskej liturgii sa ruky umývali hneď dvakrát. Prvýkrát pred prípravou chleba a vína, pretože po prebratí obetných darov od veriacich mal kňaz ruky špinavé od donesených darov. Druhýkrát sa ruky umývali po incenzácii nádob a oltára. Obidve umývania mali predovšetkým praktický zmysel. V dnešnej liturgii sa nám zachovalo iba jedno umývanie rúk, ktoré má viac symbolický ako praktický charakter. Na symbolickú povahu tohto obradu nám poukazujú aj slová žalmu, ktoré kňaz pri umývaní vyslovuje. Tieto slová vyjadrujú túžbu kňaza po vnútornom očistení. Je to zároveň prosba o duchovnú čistotu, ktorá je požadovaná pre slávenie Eucharistie.

Príprava obetných darov sa končí modlitbou nad obetnými darmi.

Cez toto priblíženie symbolických úkonov sprevádzajúcich prípravu obetných darov je nám „nebo na zemi“ o kúsok bližšie. No ak sa chceme k nemu ešte viac priblížiť, musíme tieto symbolické úkony pochopiť nielen rozumom, ale hlavne srdcom.

Rok kňazov

MIROSLAV LIŠKA
FOTO: INTERNET

ROK KŇAZOV

Svätý Otec Benedikt XVI. vyhlásil Rok kňazov, ktorý trvá od 19. júna 2009 do 11. júna 2010. Hoci sa chvíľu prelínal s Rokom svätého Pavla, predsa len Rímsky Veľkňaz má dôvody, prečo chce, aby sme počas tohto roku hlbšie precitali do tajomstiev kňazstva ako takého.

Jedným z podnetov je 150. výročie smrti, resp. narodenia sa pre nebo, svätého Jána Mária Vianneyho, ktorý je známy aj ako arský farár. Je patrónom všetkých kňazov.

Heslom je: „Vernosť Krista, vernosť kňaza.“ Poukazuje sa tu na to, že „meno lásky v horizonte času je „vernosť“. Keďže sku-

točnou Láskou je iba Boh, tak v našom pominuteľnom čase môžeme našu lásku vyjadriť iba a hlavne vernosťou. Toto nie je výzva iba pre kňaza, ale pre všetkých veriacich, aby sme boli verní Bohu a takto mu prejavovali svoju lásku. Nie nábožnými vzdychmi ale pravou a oddanou vernosťou.

Vyšlo viacero listov či posolstiev k významu prežívania tohto milostivého roka, z ktorých sa dozvedáme, prečo vlastne máme sláviť Rok kňazov, ktorý u niekoho vzbudzuje dojem akéhosi „elitárstva“ kňazov. V jednom z nich sa píše: „Nejde o nejakú navonok veľkolepú udalosť, ale ide predovšetkým o

prežitie vnútornej obnovy v radostnom znovuobjavení vlastnej identity, bratského vzťahu medzi kňazmi a sviatosťného vzťahu s vlastným biskupom.“ (Kongregácia pre klérus – List biskupom) Práve v tomto citáte je vyjadrené, že ide o vnútornú „akciu“, ktorá sa má dotknúť srdc všetkých ľudí, aby pocho-pili, akým veľkým darom je pre ľudstvo sviatosť kňazstva.

Na inom mieste spomínaný list obsahuje: „Bude to rok, počas ktorého budeme znovu objavovať krásu a dôležitosť kňazstva...“ Čiže toto slávenie nie je určené iba pre kňazov (hoci oni ho majú čo najhlbšie a najosožnejšie prežiť), ale aj pre všetkých veriacich.

Svätý Otec napísal taktiež List k Roku kňazov. Chce, aby sme si pripomenuli „nesmier-ný dar, ktorým sú kňazi nielen pre Cirkev, ale aj pre samotné ľudstvo.“ Pripomína to citá-tom arského farára: „Po Bohu je kňaz všetkým!... On sám seba správne nepochopí skôr ako v nebi.“

Cirkev chce povedať, že „je na kňazov hrdá, že ich miluje a ctí si ich, obdivuje ich a s vďač-

nosťou uznáva ich pastoračnú prácu a svedectvo života". (Kongregácia pre klérus – List kňazom)

V lete sme si v našich chrámoch vypočuli Pastiersky list slovenských otcov biskupov, ktorí poukazujú na tento rok ako na „príležitosť opäť sa zamyslieť nad tým, „kto je kňaz“. Kňaz je Boží človek a Kristov človek. Srdce každého kňaza musí totiž biť v rytme Božieho Baránka.“

Čo môžu teda veriaci očakávať od tohto Roku kňazov? V prvom rade je potrebné poukázať na to, že veriaci majú podporovať svojich kňazov modlitbami. V Liste kňazom sa píše: „Katolí-

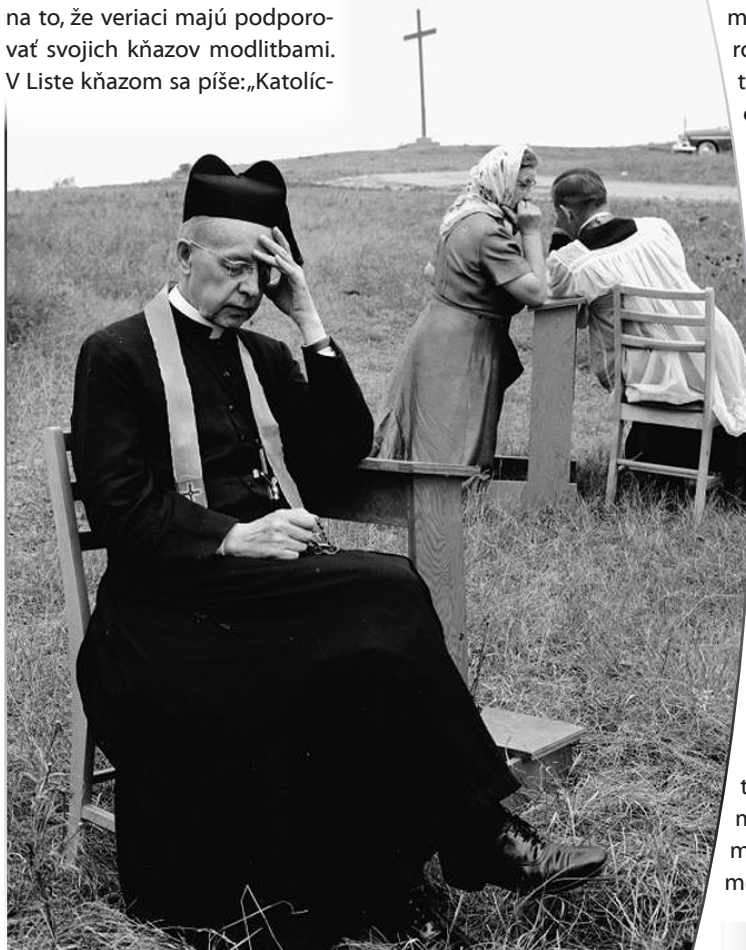
ky ľud, ktorý bezpochyby miluje svojich kňazov, chce ich vidieť šťastných, svätých a radostných v ich každodennej apoštolskej práci.“ Preto je dôležité, aby aj veriaci pomáhali svojim kňazom takýmto byť. Ďalej tento list odporúča vrátiť sa k tzv. „duchovnému materstvu“, kde si najmä ženy môžu modlitbovo adoptovať kňaza (ktorého ani nemusia poznať) a takto mu byť oporou v jeho službe. Takisto je tu vrelé odporúčanie modliť sa za nové duchovné povolania v rodinách a farnostiach. Aj u

nás už badáme pokles mladých ľudí odpovedajúcich na volanie Pána. Má to byť „rok modlitby kňazov, s kňazmi a za kňazov.“ (List kňazom)

No je tu však aj mnoho odporúčaní či výziev pre samotných posvätených služobníkov. „Kňazi nech sa usilujú, aby vyžarovali vieru, nádej, lásku.“ Môžu získať plnomocné odpustky pre seba alebo pre zosnulých spolubratov pri konkrétnych úkonoch, takisto aj veriaci, o čom hovorí Dekrét „Urbis et orbis“ Apoštolskej penitenciárie.

Z daných dokumentov vidíme, že téma tohto milostivého roka nie je tak ľahko vyčerpatelná. Stojá pred nami vzácné chvíle, kedy môžeme oslavovať Boha za to, že sa nám dáva, že s nami ostáva, najmä v Eucharistii, ktorú nám podávajú posvätení služobníci Pána – kňazi.

Modlime sa s radosťou za kňazov, aby spolu so Svätým Otcom a biskupmi vydávali svedectvo pravého kňazstva. Modlime sa za nové povolania do Pánovej vinice. Modlime sa za tých, ktorí odpovedali na jeho volanie a práve sa formujú v Ježišovej škole na túto službu. Modlime sa i za seba samých, aby sme aspoň sčasti pochopili veľkosť a dôležitosť kňazstva. Veď ak sa budeme modlievať na tieto úmysly, tento Rok kňazov musí byť milostivým a môžeme si byť istí, že ho neprežijeme nadarmo.

Rivali či spojenci

RENÉ VYKUKAL
FOTO: INTERNET

Rivali či spojenci

Mnohí ľudia žijú v domnení, že rozum a viera si vzájomne protirečia a niet tu spoločnej reči. Vytvárajú sa tu teda dve nesprávne perspektívy v životnom štýle. To prvé spočíva v tom, že sa človek neprikláňa ani k jednej zo spomínaných alternatív, stáva sa tak neutrálnym, vlažným, bez záujmu. Nezaujíma ho rozumové zmyšľanie, radšej si osvojuje svoj vlastný „rozum“. O viere už ani nehovoriac, tú zatvára do kostola a kláštorov. Druhým vážnym nebezpečenstvom v živote človeka je extrémizmus. Vtedy sa vo vysokej miere uplatňuje iba jedna zo spomínaných variant, iba rozum či iba viera.

Viera a rozum

Človek má v celých svojich dejinách sklon určovať si protipóly a radikálne sa pripájať k jedným z nich. Čo však s človekom, ktorý síce v plnej miere preferuje rozum, no zatlačá do úzadia vieru? Ide o čistý racionalizmus, intelektuálny karierizmus. Napokon tu je pochybnosť o plnom využití rozumu, pretože v konečnom dôsledku výsledným produktom rozumu je bližšie príhlutnie k Bohu, viera. Svätý Tomáš Akvinský hovorí, že svetlo rozumu aj svetlo viery pochádzajú od Boha, a preto si nemôžu navzájom protirečiť. Prirozenosť, ktorá je predmetom filozofie, môže prispieť k porozumeniu Božieho zjavenia. Viera sa teda nebojí rozumu, ale ho hľadá a dôveruje mu. Rozum zas, osvetlený vierou, oslobodzuje sa od krehkosti a obmedzení pochádzajúcich z neposlušnosti hriechu a nachádza potrebnú silu povzniesť sa k poznaniu tajomstva trojjediného Boha. Avšak dosť značne badať v spoločnosti i opačný extrém – fanatizmus. Vtedy sa používa viera, no bez kontroly rozumu. Dosť negatívne sa táto skutočnosť odzrkadľuje u mnohých náboženských fanatikov, napríklad u extrémne radikálnych moslimov, kde je viera veľmi silným motívom k náboženským vojnám. Ale i medzi katolíckymi veriacimi je potrebné vyvarovať sa fanatizmu, ktorý, žiaľ, badať u niektorých jednotlivcov.

Ako teda žiť? Najprv si musíme uvedomiť a prijať fakt, že rozum aj viera sú pre človeka čosi ako dve krídla. Ak je jedno krídlo choré, s tým druhým isto nepoletí ďaleko. Ešte horší je prípad, kedy človek nepoužíva ani jedno z krídel, vtedy padá voľným pádom. Rozum a viera by mali byť v rovnová-

he. Aj jedno, aj druhé, je veľkým darom od Boha. Boh nedaroval človeku len rozum či len vieru. Je potrebné v živote pracovať so všetkými darmi a talentami, ktorými sme boli Bohom obdarení, aby sme nedopadli ako hlúpy sluha v Ježišom podobenstve o talentoch. Všetci dobre poznáme tento príbeh. Pán domu sa chystal na cestu a zveril svojim sluhom majetok. Jednému dal päť talentov, druhému dva a poslednému jeden, každému podľa jeho schopností a odcestoval. Tí prví dvaja boli múdri, obchodovali s talentami a získali ďalšie. Ten tretí bol však nerozumný a talent zakopal. Preto bol po návrate svojho pána tvrdo potrestaný. (Mt 25, 14 – 30) Podobne je to i s nami. Každý z nás dostal určité schopnosti a dary, medzi inými rozum a vieru. Je nevyhnutné používať ich (jedno i druhé), aby sme zveľaďovali to, čo v nás Boh započal.

Vzťah medzi rozumom a vierou je paralelný so vzťahom veda kontra náboženstvo. Bariéra medzi vedou a náboženstvom sa však v posledných časoch začala búrať a obe konkurenčné strany dospeli k nečakanému súhlasu v mnohých základoch otázok. Veda a náboženstvo, podobne ako rozum a viera, tvrdia to isté, len každý iným, sebe vlastným jazykom. Poznávanie každej reality má vždy dve stránky – materiálnu a duchovnú. Ale úplný zmysel dávajú len obe súčasne. Ak sa zameriavame len na jednu z týchto stránok, druhá je zatlačená do úzadia. Ak zužitkujem rozum a zakopem vieru, či sa rozhodnem „veriť“ a rozum „ukryjem pod zem“, nemrhám vari Božím darom? Podobne je to i s človekom. Človek nie je iba čistou hmotou, podstatou je predsa látka a forma, v prípade človeka ide o telo a dušu (vnútornú formu). Na vec je potrebné pozerieť sa vierou i rozu-

mom, lež obidvojimi súčasne. I keď rozum a viera nemajú spoločný jazyk, majú spoločný cieľ, jednu pravdu.

Fyzika a modlitba

Pri pohľade na vzťah rozumu a viery, je zaujímavým iný zdanlivý paradox – fyzika a modlitba. U mnohých vyvstáva dôležitá otázka: „Ako môžu fyzika a modlitba spolu korešpondovať?“ Na jednej strane stojí fyzika v tomto prípade ako reprezentant rozumu a vedy, na druhej strane stojí modlitba ako predstaviteľka viery. V súvislosti s fyzikou hovoríme o stálych fyzikálnych zákonoch tohto sveta. Čo sa však deje v modlitbe, kde vyjadrujeme svoje prosby voči Bohu? Neprosíme v konečnom dôsledku o to, aby Boh v tom ktorom prípade porušil fyzikálne zákonitosti? Áno, ale iba zdanlivo. Pre objasnenie možno uviesť niekoľko prípadov, ktoré spomína Július Krempaský v populárnej knihe *Kresťanstvo a fyzika*.

Horolezec sa pred výstupom na štít modlí k Bohu, aby sa na neho nezosypala lavína. Neprosí tu vari o to, aby Boh porušil gravitačný zákon? Keď sa ľudia modlia v období sucha za dážď, neprosia Boha o to, aby vytvoril kvapky dažďa, môžeme povedať, z ničoho? Keď niekto prechádza planinou bez porastu v čase búrky, modlí sa, aby ho netrafil blesk. Nežiada Boha snád o to, aby boli v tejto chvíli porušené zákonitosti elektriny a magnetizmu?

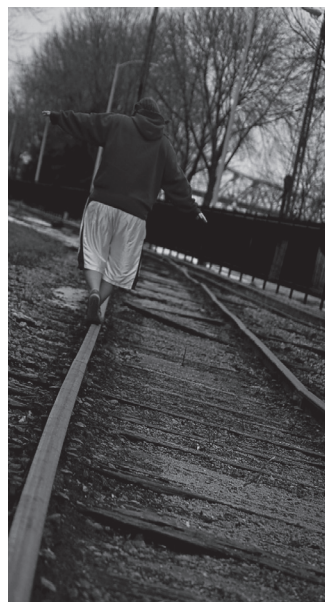
V takýchto prípadoch sa prosí akoby o zázrak. Čo je to však zázrak? Ak berieme do úvahy fyziku, zázrak chápeme ako porušenie fyzikálneho zákona. Zázrak vykonal napríklad Ježiš, keď v Káne Galilejskej premenil vodu na víno, keď kráčať po hladine vody akoby po zemi, keď vzkriesil Lazára... Avšak Boh často nezasahuje do zákonitostí tohto sveta, a ak, tak len zriedkavo (zjavenia Panny Márie, vznášanie svätca vo vzduchu...). Takéto zázraky robí Boh, aby posilnil vieru ľudí, avšak nie sú pre vieru podstatné.

Boh dal zemi tvárnosť a zákony, podľa ktorých funguje. Tak úžasne stvoril svet a tak naprogramoval priebeh života na zemi, že keby sa hocaký parameter vo fyzikálnych zákonoch (napríklad gravitačné zrýchlenie) zmenil čo len o tisícinu (jednotky), všetko by sa zrútilo, celý tento unikátny systém by padol. Už tento samotný fakt by sa dal považovať za zázrak. Všetko je úžasne vypočítané.

Ako si teda vysvetlíme protirečenie, že Boh takmer nezasahuje do zákonov fyziky, neporušuje

je ich, a predsa vypočítuje prosby ľudí? Pretože trebárs vytvorenie dažďa v období sucha ľudia chápu ako zázrak. Vysvetlenie je nasledovné: Je pravdou, že Boh veľmi zriedkavo porušuje zákonitosti sveta a ani v týchto prípadoch (lavína, blesk, dážď) to nebude inak. Svet je tak geniálne vypočítaný, že v ňom všetko so všetkým súvisí. Je prekvapujúce, že obyčajné mávnutie krídel motýľa spôsobí búrku a dážď na mieste tisíce kilometrov vzdialenom. Motýľ svojím mávnutím vytvorí malý prúd vzduchu, ktorý sa spojí s iným prúdom a už to nie je ten istý prúd. Takto je možné pokračovať ďalej. Vidíme teda, že ak Boh chce zmeniť ráz krajiny či počasie, stačí mu ovplyvniť obyčajného motýľa, aby zmenil smer či dynamiku letu a na opačnej strane zeme vypukne víchrica. Podobne Boh ovplyvňuje myslenie ľudí. Nie je to zázrak? V skutočnosti tu nejde o porušenie fyzikálnych zákonov, pretože všetky zákony tu fungujú v plnom rozsahu. Ak teda Boha prosíme o veľké veci, ktoré by nám na prvý pohľad pripadali ako zázrak, v skutočnosti ho prosíme o to, aby tak ovplyvnil pohyb a chod situácií na zemi, aby naša prosba bola vyslyšaná, ak, samozrejme, prosíme o dobrú vec. Veď Pán Ježiš sám povedal: „Proste a dostanete! Hľadajte a nájdete! Kľopte a otvoria vám!“ (Lk 11,9)

V živote je určitý súvis medzi fyzikou a modlitbou, rozumom a vierou, vedou a náboženstvom. Nezatvárajme teda vedu na univerzity a vieru do kostolov. Je dôležité pozitívne aplikovať vedecké poznatky vo svete, ako aj žiť podľa viery i za múrmi kostola. Tak, ako sa človek nehanbí za svoje vedomosti či tituly v spoločnosti, tobôž sa nesmie hanbiť za vieru.

Рок кйазон, чо з ним?

FOTO: ARCHÍV

- ### Učiteljka v materskei šole, 24 rokov

4. Vnímam, že sa zintenzívnili modlitby za kňazov a konkrétne náš kňaz sa snaží priblížiť viac ľuďom, ktorí do kostola nechodia, pripravovaním farských akcií aj pre nich. Ja sa podieľam zatiaľ modlitbou, ale dúfam, že sa do pomoci kňazovi počas roka viac zapojím.

5. To neviem. Myslím si, že väčší prínos má pre

kňazov.

Študentka, 24 rokov

1. Kňaz by mal byť vzorom modlitby, niečím, čo pretrváva z dejín Cirkvi, zachováva tradíciu Cirkvi a nesie ju ďalej v dejinách sveta.

2. Kňaz má na mňa všeobecne veľký vplyv. Niektorých poznám aj osobne. Sviatosť zmierenia je pre mňa úžasným darom, uskutočneným skrze kňaza. Aj na našu rodinu má kňaz veľký vplyv....

Sú to veľké vzory, ľudské i duchovné. Aj napriek tomu, že len časť rodiny je veriaca. Avšak kňaz v našej farnosti je často opakom ľudského priateľa. Je to skôr postava, ktorá je za dvermi kostola a má len málo snahy vojsť do kontaktu s ľuďmi a ich problémami.

3. Kňaz je potrebný svojím vzorom a svojimi modlitbami pre celú farnosť (celú obec). Môže mnoho zmeniť a hlavne premodliť a pomôcť ľuďom, ktorí inak hľadajú pomoc v psychologických poradniach a horoskopoch.

Počet povolaní klesá pretože mladí ľudia sa dnes boja vážneho a trvalého rozhodnutia k záväzku.

4. Nie, nič sa nedeje, okrem obrázku sv. Jána pred oltárom. Na žiadnych aktivitách sa preto ani nepodieľam, vlastne sa len modlím z jednej knižky modlitby za kňazov.

5. Hlavný prínos je v modlitbách, ľudia sa častejšie spoločne modlia. Ale inak žiadny viditeľný prínos nevidím, dúfam v neviditeľný prínos.

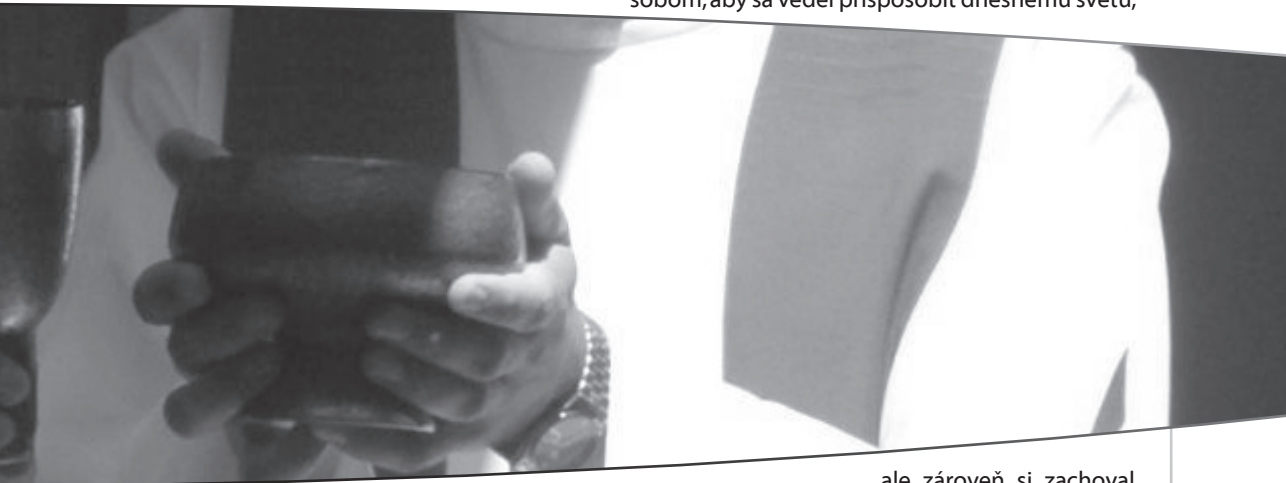
3. Myslím si, že je to tým, že celkovo klesá záujem o náboženstvo. Človek nechce prijať, že je niekto nad ním, chce byť pánom sám sebe a v tom horšom prípade aj pánom pre ostatných. Mnohým chýba pokora v tejto oblasti. Práve preto sú kňazi dnes ešte viac potrební.

4. U nás sa zatiaľ nič nedeje, ale počul som o niektorých farnostiach, kde sa rozbiehajú rôzne aktivity. Myslím si, že to do veľkej miery závisí od kňaza vo farnosti, on by mal byť motorom farnosti. Ak on s niečím nezačne, tak ľudia asi ťažko začnú sami od seba.

5. Určite, ľudia to viac nútia zamýšľať sa nad kňazstvom. A možno toto povolanie bude v tomto roku aj viac propagované v médiách, lebo veľa ľudí má o ňom len skreslené predstavy.

Zdravotná sestra, 28 rokov

1. Chápem ho ako normálneho človeka, ktorý sa rozhodol zasvätiť svoj život Bohu. Jeho úlohou je predovšetkým svedčiť o svojej viere takým spôsobom, aby sa vedel prispôsobiť dnešnému svetu,

Umelec a pedagóg, 37 rokov

1. Osobnosť kňaza chápem ako hlásateľa evanjelia. Jeho úlohou je pomáhať a snažiť sa naslúchať ostatným.

2. Myslím si, že sa dokážem s každým rozprávať o kňazstve, ale nie takým spôsobom, že by som toto povolanie obhajoval pred neveriacimi, ale skôr si vymenil svoje skúsenosti s kňazmi a snažil sa niečo viac naučiť. Pre mňa samotného je toto povolanie tajomstvom.

ale zároveň si zachoval tradičné prvky kňaza. To znamená, že by mal vedieť porozumieť dnešnej mládeži a byť pre nich vzorom.

2. Niekedy je to ťažké, lebo ak niekto pozná kňazov len z novín, tak väčšinou si ich spája s nejakým škandalom. Určite nepatrí len za dvere kostola, práve naopak, mal by čo najviac pôsobiť aj mimo kostola a fary.

3. Klesá asi preto, že mladých chlapcov, hlavne ministrantov, mnohí kňazi nevedia zaujať, ukázať

im pestrosť tohto povolania. Naopak často im vynadajú alebo si nevážia, že im niekto pomáha pri oltári.

4. Bolo zopár katechéz, aj pre deti, a chystá sa púť do Arsu, tej sa však nebudem môcť zúčastniť.

5. No, veď si myslím, že kňazi vedia, o čom je kňazstvo, ale práve prostredníctvom tohto roku sa môžu laici bližšie oboznámiť s týmto povolaním.

Robotník, 29 rokov

1. Kňaz je v dnešnom svete výnimočný tým, že ako jeden z mála dokáže odolávať tomu, čo sa deje v spoločnosti, hlavne materializmu, honbe za peniazmi, neváženiu si života atď. Jeho úlohou je podľa mňa zastávať pravé hodnoty a obhajovať spravodlivosť, pravdu a vieru.

2. Dokážem o tom hovoriť. Neviem, prečo by som nemal, veď to je normálne povolanie, ktoré si daný človek vybral. Pretože sa o tom málo hovorí, mnohí považujú kňaza len za niekoho, kto patrí do stredoveku. Na môj život určite vplyv má, na moju rodinu bezprostredne asi nie, ale má nám čo povedať.

3. Mladí ľudia sú dosť ovplyvnení tým, čo vidia, napr. v televízii. Ide im skôr o kariéru, a to sa prejavuje tak v kňazstve, ako aj v manželstve. Mladí sú nesprávne motivovaní. Kňazi sú určite potrební, veď si ich Kristus vyvolil a prinášať Krista predsa nikto iný nemôže.

4. Čítajú sa kázne arského farára, viac sa modlí za kňazov, kňaz viac káže o tomto povolaní. Veľa času kvôli práci nemám, takže sa zúčastňujem len na sv. omšiach.

5. Možno má, ale ak sa niekto chce zaujímať o toto povolanie, žiadny mimoriadny rok nepotrebuje.

Učiteľka, 37 rokov

1. Zvlášť v tejto uponáhľanej dobe je služba kňaza nenahraditeľná. Ľudia potrebujú nielen útechu, ale i radu, povzbudenie a pomoc v mnohých oblastiach života. Kňaz by mal plniť funkciu priateľa, psychológa, manželského poradcu, ale i pomáhať a poradiť v oblasti výchovy detí a pod. Je toho síce veľa, ale myslím si, že ľudia toho veľa nevyužívajú, a to je škoda.

2. Áno, a pretože poznám viac kňazov, rada o ich práci a dôležosti hovorím. Pre mňa sú to priatelia, ktorí mi pomáhajú a kedykoľvek sa s nimi môžem o čomkoľvek poradiť. Veľmi ovplyvňujú celú našu rodinu a majú pozitívny vplyv na naše deti. Za to Bohu ďakujem.

3. Kňazstvo je podľa mňa málo atraktívne a nesie so sebou veľa odriekania a obiet a to nie je pre mladých príliš lákavé. V súčasnej dobe sú deti vedené a motivované rodičmi, školou i médiami k povolaniam, v ktorých budú atraktívni, vysoko postavení, úspešní a hlavne budú veľa zarábať, pretože: „Kto má peniaze, má všetko“. Je to smutné. Nikto sa nechce obetovať pre druhých a tiež chýba vzor v rodinách, hlavne úloha otca slabne.

4. Áno, v našej farnosti Rok kňazov všetci prežívame, veľa sa za kňazov modlíme v rodinách i v kostole, preberáme túto tému na stretnutiach rodín, seniorov i pri ďalších príležitostiach. Plánujeme tiež „HORÚCE KRESLO“ pre našich kňazov vo farnosti, aby sa s nami podelili o svoje skúsenosti s kňazstvom i so skúsenosťami s farníkmi a farnosťou. Ďalej máme FILMOVÝ KLUB, kde po večeroch spoločne sledujeme zaujímavé filmy k danej téme.

5. Myslím, že áno. Tým, že sa o kňazstve viac hovorí, ľudia sa zvedavo vypytujú a viac premýšľajú o tomto zaujímavom povolaní.

Výroky OTCOV

Študenti sa na hodine homeletiky pýtajú: „Ako sa vám páčila včeraššia kázeň?“

Profesor odpovedá: „No koment. Viete, je lepšie nedotýkať sa spadnutých drôtov, nie to ešte vedenia.“

Študent sa pýta: „Ja?“

Profesor na to: „Nie, martán.“

(Neistota študenta, či naozaj profesor oslovuje jeho.)

„Skúšky nemám rád tak ako vy, v tom sme v zhode, ale vy ju musíte spraviť a ja nie, v tom je rozdiel.“

(Povzbudenie na hodine cirkevného práva.)

„Hic. To mi spílilo uši na 6 rokov. Správne je hik. To tak čítate, ako keby Jack Rozparovač tu mal fušku. Počul som tu také výslovnosti, ktoré mi dvíhajú chrbticu až k výškam Marsu.“

(Latinčinár láme palicu nad prvkami.)

„Kristus neušetril ani vlastného Syna.“

(Preklep v zápale horlivosti na cirkevných dejinách.)

„Cirkevné dejiny nie sú v žiadnom prípade „pripovedky starej macere.“

Na spirituálnej teológii profesor hovorí: „Treba si brať príklad zo svätých, ktorí sa riadili hesla: radšej zhrieť ako zomrieť.“

(A my sme si doteraz mysleli, že je to naopak.)

„Hlas, to je vám veľmi výrečná vec.“

(Poučná prednáška z hlasovej výchovy.)

„Ak vo svojich kázňach prejdete fázou špekulovania, zistíte, že za každou kázňou je najlepšie povedať Amen.“

(Homeletika nás naučí veľa.)

„Tesne pred ukončením skúškového obdobia vám dám skriptá, aby ste sa mali z čoho učiť.“

(Skôr by sa to hodilo na konci prednáškového obdobia, ale čo už...)

„Čím hlasnejšie hovorte, aby som ho nepočul!“
(Celkom pochopiteľné požiadavky profesora.)

„Chlapci, pozor, ak srdce zahorí, hlava sa zadymí!“

(Upozornenie profesora metafyziky pre prvkov.)

„Keď kozmonauti vyletia do vesmíru, nemôžu chodiť po Zemi (celkom logické nie?), lebo tam už neplatí gravitačná sila.“

(Spirituálna teológia nás dostáva do závratných výšok.)

Profesor sa pýta: „Vy ste hovorili?“

Študent nechápe: „Ja?“

Profesor jasne vysvetlí: „A kto? Váš anjel strážca? Pod'me. Ste mladý a vyzeráte ako by ste mali 920 rokov.“

(Aj takéto dialógy sa odohrávajú medzi profesorom a študentmi.)

Otázka profesora: „Máte žuvačku?“

Študent pohotovo odpovedá: „Nie, rozmýšľam.“

Profesor chápavo konštatuje: „Vy tomu tiež nerozumiete.“

Študent ho ubezpečuje: „Ehm ... Som na ceste to pochopiť.“

(Snaha študenta, s neskrývaným úsmevom, vyhnúť sa prípadným zlým následkom.)

„Ja nemôžem za to, že ste nachladený. (Profesor latinčiny dobre nerozumie študentovi.) Musíte poriadne artikulovať. (Študent medzitým urobil krok k profesorovi.) A nie že tu budete na mňa plávať!“

„Dominikánsky karmelitán Kajetán... teda dominikánsky kardinál.“

(Aj to sa stane na dogmatike.)

